

VJESNIK

KR. HRVATSKO-SLAVONSKO-DALMATINSKOGA

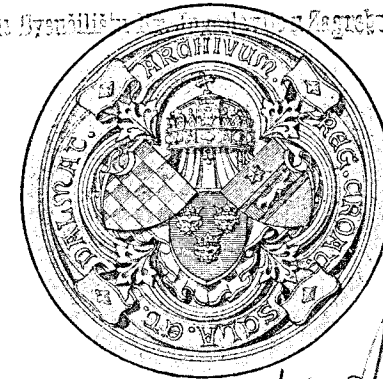
ZEMALJSKOG ARKIVA.

UREDJUJE

DR. IVAN BOJNIČIĆ PL. KNINSKI.

✧ GODINA XVI. ✧

SEMINAR
Izv. br. za 8535
SLAVENSKU FILOLOGIJU
u Sveučilišnom Zavodu za Slavistiku

10 A 1

ZAGREB 1914.

TISAK KRALJ. ZEMALJSKE TISKARE.

Izvešća o kretnjama turske vojske uz hrvatsku granicu u drugoj polovici XVI. vijeka.

U kranjskom deželnom muzeju „*Rudolfinum*“ u Ljubljani nalazi se jedan fascikul hrvatskih pisama, koja sadržaju izvješća krajiških kapetana o vijestima uhoda o kretnjama turske vojske uz našu granicu. Fascikul taj nosi naslov „*Poročila o turških vojnih pripravah*“, te sadržaje pisma od godine 1556. do 1601. Pisma ta pisana su većinom glagolicom, ali ima ih takodjer nekoliko pisanih latinicom. Velikoj većini dodan je njemački prijevod, koji se ali katkada ne sudara posve s hrvatskim tekstom. Hrvatski tekst je prijepis izvješća uhoda na tursko-hrvatskoj granici, dočim je njemački tekst obično izvornik. U njemačkom tekstu naime izvješćuju krajiški kapetani kranjske staleže i redove u Ljubljani, dotično narod u Vinodolu i na Krasu o tomu, što su uhode javili o turskim vojnim pripravama. Čitav sadržaj toga fascikula pripočujem ovdje u vjernom prijepisu i glagolskoga (u transkripciji latinicom), i njemačkoga teksta. Zbirci dodao sam pod brojem I. i II. dva slična pisma, koja je ravnatelj *Rudolf Strohal* našao u „*Studijskoj biblioteci*“ u Ljubljani pod oznakom „*Slavische Sammlung*“, Futral 2. Nr. 368.

Čitava ova zbirka vrlo je važna, jer nam pruža zanimivu sliku burnoga života na hrvatskoj krajini u drugoj polovici XVI. vijeka. Imade i novih, do sada nepoznatih podataka o osobama kapetana krajiških gradova.

I.

U Senju, 7. svibnja 1545.

Kapetan senjski Martin Gal javlja, da se hlivanjski paša sprema na primorske strane s vojskom.

Vsim i svakomu dajem na znanje, kako mi pridoše iz Dalmacije glasi istino, da ov baša hlivanjski ovu misečinu, ka nastane, ima van izajti za držati u ove primorske strane, ne s tolikom vojskom, koliko prvo, nego s manjom pišom i konjičkom. Zato to sam otill dati na znanje za dobe, da se vsako čuva, zač tko zna, kamo obrne. I bog s vami.

D(a)n(o) u Senju na 7. maja 1545

Martin Gal,
kap(itan) senjski.

Izvana: Vsim i svakomu u gorinje strane da se da. Brzo, — brzo, — brzo.

Glagolski original na pol tabaka papira čuva se u „Studijskoj biblioteci“ u Ljubljani pod signaturom Slavische Sammlung, Futral 2. br. 368.

II.

U Šibeniku, 14. svibnja 1545.

Ivan Rudčić preporuča kapetanu senjskomu Martinu Galu nekoga Šimuna za otajnoga dojavljivača o kretnjama turske vojske.

Plem(e)nit i dobro rojeni i visoko počtovani i vsake časti izbrane dostojni g(ospodi)ne kapitane!

Poniženo preporučeni kako g(ospodi)nu. Neka znate, da prijeh list, ki mi pišete, i razumih u njem. Bog znaj, da se ne ću kratiti, čto budu najveće moći, i to hoće pop i Grgur, moj bratućed s vašu Milostju puno i jistino govoriti i uputiti M(ilst) vašu, česa se imate držati za glase i za ostalo. I neka znate M(ilst) vašu, da to gre Šimun tamo, ki je č(love)k ta, ki je dostojan da je M(ilst)i vašoj preporučeni, kako hoće puno pop Grgur i Grgo s vašu Milostju govoriti, kako da bih ja sam bil, i š njimi dogovorivši se i z Šimunom i s Milošem. I tako hoćete gospodi ljubljanskoj dati na znanje i da sam preporučeni M(ilst)i vašoj. Sluga sam M(ilst)i vaše i bog veseli i umnoži M(i)lost) vašu.

1545. v Šibeniku, na križe.

Ivan Rudčić iz Šibenika,
(sluga) M(ilsti) v(aše).

Izvana: Plemenitomu izbr(a)nomu i dobro rojenomu i vsake časti dostojnomu knezu Martinu Galu, kapitanu senjskomu, g(ospodi)nu meni va vsem mi(lostivu).

Glagolski original na pol tabaka papira čuva se u Studijskoj biblioteci u Ljubljani pod signaturom Slavische Sammlung Futral, 2. br. 368.

III.

U Senju, 13. srpnja 1556.

Kapetan senjski barun Herbert Auersperg javlja po svem Vinodolu, da su se Turci pojavili kod Stolca.

Plemeniti i izabrani prijatelji poštovani!

Neka da znate, kako ovo nam dotegnu straža, ka povida, da je vidila ognje na mestu, ko se zove Stolci. Varhu ovoga grada i jest velika muka i krika čujena. Zato vam se daje na znanje, da od grada

do grada po vsem Vinodolu i vi daste na znanje, da se vsak čuva i na pomnju ima. I bog s vami.

D(a)n(o) u Senju na 13. juleja 1556.

(Mjesto suhoga pečata.)

Herbert slobodni g(ospo)d(i)n od Auršprga,
rim(ske) kr(aljevske) s(vetlosti) vićnik i ka(pitan)
senjski.

Izvana: Plemenitim i izibranim kapitanom i oficijalom po Vinodolu da se da, brzo, — brzo, — brzo, — brzo.

Glagolski original na pol tabaka papira čuva se u zemaljskom kranjskom muzeju Rudolphinum u Ljubljani.

IV.

U Senju 14. kolovoza 1556.

Kapetan senjski Herbert Auersperg javlja, da je Ljubunčić sakupio tursku vojsku na Grahovu.

Plemeniti i izibrani prijatelji počtovani!

Da znate, kako nam ovu uru dođoše glasi od prijatelj i otajnih straž naših, da Ljubunčić istino pišu i konjičku vojsku na Grahovu kupi veliku i danas ima vsa na vkup biti. Kamo obrne ne znamo. Zato smo otili te glasi vam dati na znanje, da je od grada do grada po vsem Vinodolu oznanite, neka se vsaki čuva i na var ima. Ne ino, bog s vami.

D(a)n(o) u Senju na 14. augusta 1556.

(Mjesto suhoga pečata.)

Herbert slobodni g(ospo)d(i)n od Aursprga,
rim(ske) kr(aljevske) s(vetlosti) vićnik i kap(itan)
senjski.

Dise Kundschaft, welche mir von einem gehaimen Kundschaffter aus Dalmatia zue khomen, die halt in sich, wie sich ales Volkh zw Ross vnd Fuess gegen diser Granitzen als heut den 14. Tag zu Ghrahoua versambeln sollen. Deshalben menigkhlich sei gewarndt vor vnuersehenem Vberfall. Sonnst Malkhotschweg ist yezo zu Khlwch pay Yaitza versambt auch Volkh, vnd ist daneben auch das Geschrey, das er Malkhotschweg alsdann zw des Waschn aus Wossen Hör stossen solt, was aber irr Furnemen, wais man nit aigentlich. Hab ich also solches menigkhlichen wölln anzaigen, vnd pit hierauf dise Zetl vnd sonst das alles durch den gantzen Carst zuuerkhunden vnd diese Khundschaft

alsdan der Landsobrigkheit vnd den Hern Verordneten gen Laibach zuzeferdern. Aus Zeng in Eil den 14. Tag Augusti Anno 56.

Hörbartt Freiher zw Auersperg m. p.

(Bilješka na hrptu.) Presenndirt den 16. Tag Augusti vmb drey Vr Nachmitag in 1556-ten zu Adlsperg.

Izvana: Plemenitim i izabranim kapitanom i oficijalom po Vinodolu od grada do grada da se nesu. Brzo, — brzo, — brzo.

Glagolski original na pol tabaka čuva se u zemaljskom kranjskom muzeju Rudolphinum u Ljubljani.

V.

U Senju, 18. rujna 1556.

Herbert Auersperg javlja po svem Vinodolu i Krasu, da je dobio glasove, da se Turci spremaju oko 29. rujna t. g. na robiju u hrv. strane.

Vsim i vsakomu dajemo na znanje, kako nam ovu uru pridoše glasi od naših otajnih straž tr prijatelj, da Čerkez vojvoda i ostale vojvode, ki su na ovoj turskoj krajini, spravljaju vojsku veliku i misle one druge sviće nigdi oko Miholje van iziti i robiti, ali ne znamo kadi. Zato otili smo to dati na znanje, da i vi od grada do grada po vsem Vinodolu i na Kras daste na znanje, da se vsaki čuva i da bi se ka škoda ne primirila, i bog s vami.

D(a)n(o) u Senju na 18. szeptembra 1556.

Herbert, slobodni g(ospo)d(i)n od Auršprga,
rim(ske) kr(aljevske) s(vetlosti) vićnik i kapitan
senjski.

Weil dise obverschribene khrabatische Khundschaft in sich helt, was massen Tscherkhests Voivoda in einer Versammlung, nach disen Schein vngeuerlich vmb Micheli, auf diese vnsere Granitzen ainrennen vnd Einfall zu thuen, hab ich hiemit, sich meniklichen wissen dernach zu richten, warnen wölln mit Pitten, soliches durch den gantzen Carst, daneben auch auf lasts zuschickhen, oblasten vnd den anderen zuverkhunden, vnd diese Zetl alsdan der Landsobrigkheit vnd den Heren Verorneten auf Laibach zuezefürdern. Aus Zenng, den 18. Tag Septembris anno 56.

(Mali pečat.)

Hörbartt Fhr. zw Auersperg m. p.

Iz vana: Ovi turski glasi da se nesu od grada do grada po vsem Vinodolu i na Kras. Brzo, — brzo, — brzo.

Glagolski original na čitavom tabaku papira čuva se u kranjskom zemaljskom muzeju Rudolphinum u Ljubljani.

VI.

U Senju, 28. rujna 1556.

Senjski kapetan Herbert Auersperg javlja po Vinodolu, da je Malkoč beg sakupio veliku vojsku, koju namjerava poslati u hrv. krajeve.

Plemeniti izabrani prijatelji počtovani oficijali po Vinodolu!

Neka znate kako nam ovu uru istini glasi dojdeše od prijatelj naših, da Malkoč beg jest mnogu vojsku oko sebe pokupil. I tako se govori, da ima Čerkez vojevodu odpraviti s tom vojskom u ove naše kraje. Zato to vam dajemo na znanje, da imate naših podložniki i sami sebe čuvati, kako sam vam pred nikuliko dan prem zaradi tih glasov pisal, da imate pomnju verhu sebe imati. I bog s vami.

D(a)n(o) u Senju na 20. tr 8. sektembra o pol noći 1556.

(Mjesto suhoga pečata.)

Herbert, slobodni gospodin od Ausperga,
vičnik rimske kr(aljevske) svetlosti, kapitan
senjski.

Iz vana: Da se nosi od grada do grada po Vinodolu brzo, — brzo, — brzo.

Glagolski original na cijelom tabaku papira čuva se u kranjskom zemaljskom muzeju Rudolphinum u Ljubljani.

VII.

Bez označena mjesta i godine (oko 1544.—57.)

Gašpar Kopastović javlja kapitanu u Bihaću Jurju Zavraru (Saurer), da je turska vojska prošla mimo Crikvene i mimo Kamnika.

Izabrani i plemeniti knez Juraj! Poklon V(ašoj) M(ilsti) kako bratu i prijatelju ufanomu. Potom neka zna V(aša) M(ilst), kako ne znam V(ašoj) M(ilsti) ništar za glase pisati, nego dojde to junak od h(rvat)-skoga bana i poviđa, da je prošla turska vojska u nedilju mimo Crikvene, o podne mimo Kamnika, deset tisuć i potegnuše se gospodin uza nju za sim, a jur ne znam, dokle će se ustaviti i prosim V(ašu) M(ilst), ako znate za ke glase, pišite V(aša) M(ilsti). I bog vas veseli.

Gašpar Kopastović,
s(luga) p(onizan) M(ilsti) vaše).

Iz vana: Izbranomu i plemenitomu vsem visoko počtovanomu knezu Jurju Zavraru, kapitanu kraljeve s(vetlosti) u Bihaću, bratu i prijatelju našem, da se da.

Glagolski original na pol tabaka papira čuva se u zemaljskom kranjskom muzeju Rudolphinum u Ljubljani.

VIII.

U Zadru, početkom travnja 1557.

Izujestitelj Nikola Drašković javlja vicekapetanu senjskomu, da paša bosanski i Malkočbeg stoje spremni na robiju po Hrvatskoj.

Copia.

Magnifico ac clarissimo signor patrone mio gratiosissimo!

Auiso V. S. como mando mio figliol a posta cum la Barcha, perch' mi sono venute noue, come Sanzacho d' Bosna et Sanzacho Malchozbege per fina hora hanno scritto piu de 8 millia, che stiano apatichiatu ch' vnaltra volta li sia ditto et comandato, et che per giorni X ogniuno parichia d' viuer' et dui para de opanche perch' de certo pensano andar a' et a' depredare, ma non sapiamo verita doue per tanto. Vostra signoria auisa et daga noticia at clarissimo Zenerale et at clarissimo signor Ban, ch' de certo e vera questa noua. Item come farano parato et in ch' luoco quando vorano far partenza alhora mandar et auisaro per vnaltra Barcha a posta V. S. Io non mancaro di solita diligentia et auisi. Turcho in persona non ua altramente a Vienna, ma manda Begglerbeg di Natolia in aiuto di Begglerbeg de Buda. Ha apparichiato 150 vele chi dici ch' le mandara fuora, chi dici de non staremo vigilanti del tutto et de ogni cosa daremo noticia; et bascio ui mano. Da Zara alli . . . Aprili 1557.

Nicolo Draschouich.

Izvana: Exemplum literarum ad magnificum dominum capitaneum Segniae ex Dalmatia transmissarum.

Savremeni prepis kao prilog pismu vicekapetana Ivana Scharfa od 12. travnja 1557. Ovdje pod br. IX.

IX.

U Senju, 12. travnja 1557.

Ivan Scharf, vicekapetan senjski, javlja po Vinodolu, Krasu i sve do Ljubljane, da stoji 8000 Turaka spremnih na robiju po Hrvatskoj.

Vsim i vsakomu dajem na znanje, kako mi ovo sada glasi dojdeše od otajnih prijatelj, da baša bosanski i Malkoč beg jesu do sih dob 8 tisuć ljudi popisali i zapovidali, da stoje pripravn, dočim jim se zapovi, i vsaki dvoje opanke da ima tr jiliša za 10 dan. Istino misle sada robiti, ali se ne zna kadi. Zato to sam otil dati na znanje,

da i vi od grada do grada po Vinodolu i na Kras date na znanje, da se vsaki zna čuvati i na var imati, da se ka škoda ne primiri. Ne ino, bog s vami.

D(a)n(o) u Senju na 12. aprila 1557.

Ivan Šorf, vicekapetan senjski.

Dise Khuntschafft, die mir von den geheimen Khundschafftern in disser Stundt zuekhumben ist, hellt in sich wasmassen der Wascha aus Wossen vnd Malkhoczweg in die achtthausendt Man sich auff ein Rais gefast zw halten peschriben solten haben, vnd ihnen vngefarlich auff zehn thag mit aller Rüstung zue zw praten zw folchen, mitt Forhaben in disser Thägen epen der Enden (man was nitt wo) ein vnuersehen Einfall zw thuen. Derohalber wiss sich ein jeder zu hieten, vnd das disse offen Zettl durch den ganzen Charst von ain Gschlos zum andern pis auff Laybach der Lantsobrikhait zuegefurdert werd. Datum Zeng den 12. Thag Aprilis vmb Vesperzaitt im 1557-isten.

(Mali pečat)

Hansz Scharpff m. p.

Izvana: Ovi turski glasi da se nesu od grada do grada po Vinodolu i tja na Kras dan tr noć i do Ljubljane. Brzo, brzo, brzo.

Glagolski original na čitavom tabaku papira čuva se u kranjskom zemaljskom muzeju Rudolphinumu u Ljubljani.

X.

U Senju, 9. rujna 1557.

Kapetan senjski Herb. Auersperg javlja po Vinodolu i Krasu, da bosanski beg Malkoč kreće sa konjaničkom i pješačkom vojskom protiv Vinodola i Krasa.

Od mene kapitana senjskoga budi vsim i svakomu dano na znanje, kako mi ovu uru dojdoše glasi od otajnih straž, da se jest na istinu Malkoč beg z velikom kojničkom i piškom vojskom ganul i na istinu kako razumimo, da kani sih (dan) darčati na Vinodol i na Kras. Zato se vsaki znaj čuvati i dobar var varhu sebe imati, da se jednuč ka škoda ne primiri, i nigdor ne čekaj ni se ufaj za sad u druge glasi nego vsaki varh sebe dobro pomno imaj; ne ino.

Pisan(o) u Senju na 9. miseca setembra 1557.

Naknadno napisano: I tim stražcem, ki su nad Vinodolom, zapovite tvardo, da čuvaju bojle, kako su nigdar čuvali, da vojske prez oblike ne upuste.

Menigkhlichen sey khundt, sonnderlichen den Viertelhauptleiten am Carst, das mir abermals Khundtschafften khomen, wie sich Malkhotschweg mit einem grossen Hör zw Ross vndt Fuess schon beehrt solt haben, vnd wie wol er das Geschrey gen läst, als wöl er vnter Sustasbeg (?), die Khuntschaffter aber verwarnen vns, aufs Weintal Prukhen vndt Carst guete Achtung zehaben. Das hab ich also Euch Viertelhauptleiten vnd sonnst menigkhlichen hiemit wölln zwkhunden mit Piten das allenthalben lautmarig zu machen, vndt dise Zetl auf die Lanndshauptmanschaft gen Laybach zw senden. Datum Zennig, den 10. Septembris des 57-isten.

(Mali pečat)

Hörwart Fhr. zw Auersperg m. p.

Na hrptu: Thurgenkhuntschafft durchs Weintal an der Prukhen vndt den gantzen Carst lautmarig zumachen. Vndt dise Zetl bei Tag vndt Nacht auf die Lanndshauptmanschaftt gegen Laibach vnuerhindert zuferdern. Cito. Cito. Cito.

Glagolski original na čitavom tabaku čuva se u kranjskom zemaljskom muzeju Rudolphinumu u Ljubljani.

XI.

U Senju, 5. ožujka 1558.

Ivan Scharf, vicekapetan senjski, javlja po svem Vinodolu i Krasu, da je Malkoč beg sa velikom pješačkom i konjaničkom vojskom stigao u Udbinu i da se sprema na robiju u Vinodol.

Vsim i vsakomu dajem na znanje, kako mi ovo dojdoše glasi od otajnih straž i prijatelj naših, da Malkoč beg s piškom i konjičkom velikom vojskom učera, ča je u petak, na Udvinu jest prišal i da misli robiti po Vinodolu i na Kras istino. To sam vam otil dati na znanje, da se čuvate i da daste od grada do grada po vsem Vinodolu te iste glase na znanje i tja na Kras, da se vsaki zna čuvati, da se ka škoda ne primiri i da se ti glasi u nemar ne postave, na druge glase ne gledajte neg se čuvajte i na var imajte. Ne ino, bog s vami.

D(a)n(o) u Senju na 5. marča o t(e)rči 1558.

Ivan Šorf, vicekapitan senjski.

Disse khrawaitisch Khundschafft hellt in sich, so mir in disser Stundt abermallen zuekhumben, was massen gewisslichen ein gros thürkhisch Hör zw Ros vnd Fues gesterdt solt gen Vduin ankhumben sein. Das Geschrei ist, das si wo si noch fordt werden, gewis auff's Weintall vnd Charst ziehen. Des wegen ich nochmalen menigkhlich warnen welen, sich vor vnuersehenen Einfall wissen zw hieten. Vnd das durch

den gantzen Charst auch pis gen Laybach auff die Lanndtshaubtman-
schafft zuetzuekhunden. Dachtung (sic) Zeng den 5. Thag Marthy gar
frue, anno 1558-isten.

Hans Scharpff m. p.

Izvana: Ovi turski glasi da se nesu od grada do grada po vsem
Vinodolu i tja na Kras dan tr noć. Brzo, — brzo, — brzo.

*Glagolski original na čitavom tabaku papira čuva se u kranj-
skom zemaljskom muzeju Rudolphinum u Ljubljani.*

XII.

U Senju, 27. kolovoza 1558.

*Ivan Scharf, vicekapetan senjski, javlja po svem Vinodolu i Krasu,
da se je spremio Malkož beg protiv Hrvata i da namjerava na
Vinodol navaliti.*

Od mene Ivana Šorfa, vicekapitana senjskoga, budi vsim i vsa-
komu dano na znanje, kako mi ovu uru dotegnuše glasi od otajnih
straž i prijatelj naših, da jest ov sanžak hlivanjski i Malkoč beg z dvima
drugima sanžaka došal s velikom vojskom na Hrvate i na istinu ima
se sih dan diliti i drčati na Vinodol i na Kras i tako se glasi na te
strane. Zato to sam vam otil dati na znanje, da i vi daste na znanje
po vsem Vinodolu i tja na Kras, da se vsaki zna čuvati i na var imati
i na druge glase ne zanašati, da se ka škoda ne primiri. Ne ino, bog
s vami.

D(a)n(o) u Senju u jutro rano na 27. agušta 1558.

Disse obgemelt crawaitisch cirulchen Khundtschafft, so mir in dis-
ser Stund van eim gehaimen Khundtschaffter zuekhumbhen, helt in sich,
das der Malkhoczweg sambt drain andern Sansalchen in starkher Ver-
sammlung sain soll, mit forhaben (wie daz Geschrai) Wainthall vnd
Charst zw vberfallen, vndt nachdemb man nichtz gar aigentlichs weis,
doch ist er gwis imb Zug, ob er sich auffn Charst oder Khrauatten
wenden wierdt. Hab ich hiemit danaht disse Warnung auff alle Ordt,
das ain ieder glaichsfalls auch thue, thuen wellen, damit sich ein ieder
weis for Schaden vndt Nachteil zu hieten. Vndt disse Khundtschafft
durch gantzen Kharst pis auff Laibach auf die Lanczhaubtmanschafft
pai Thag vndt Nacht zue khunden, das nigs verabsambt werd. Achtum
Zeng in Eill, den 27 Augusti zw morgens frue, im 1558-isten.

(Mali pečat)

Hans Scharpff m. p.

Iz vana: Ovi turski glasi da se nesu od grada do grada po svem
Vinodolu i tja na Kras noć tr dan.

Disse Thurgkhen Khundtschafft soll main pai der Post auch durch
den gantzen Charst pai Thag vndt Nacht zuekhunden.
Cito. Brzo. Cito. Brzo. Cito. Brzo.

*Glagolski original na čitavom tabaku papira čuva se u kranj-
skom zemaljskom muzeju Rudolphinum u Ljubljani.*

XIII.

U Senju, 7. travnja 1559.

*Kapetan senjski Juraj Siegersdorfer javlja po svem Vinodolu, da se
je oko 400 pješaka i konjanika turskih sakupilo na Udbini i da se
ne zna, kamo će krenuti.*

Vsim i vsakomu dajem na znanje, kako mi glasi dojdeše od
otajnih straž i prijatelj naših, da se je skupilo od vsih ovih turskih
gradov na Udvinu konjikov i pišac do četiri sto. Imaju sada van pojti,
kamo obrnu, ne zna se. I ovo u sredu jutro naši junaci drčaše pod
Belaj i ondi jezik uhitiše, ki te iste glase potvrjuje. Zato to sam otil
dati na znanje, da te glase i vi od grada do grada po Vinodolu daste
na znanje, neka se vsaki zna čuvati, da se ka škoda ne primiri. I bog
s vami.

D(a)n(o) u Senju na 7. aprila 1559.

(Mjesto suhoga pečata.)

Juraj Žigilštofor,
kap(itan) senjski.

Iz vana: Ovi turski glasi da se nesu od grada do grada po vsem
Vinodolu i na Trsat dan tr noć.

Brzo, — brzo, — brzo.

Disse Thurkhen Khundtschafft ist am 11. Aprillis vmb die 7 Vr
hie im Schloss Adlsparg gewest, vnnndt zaigt an, das ain gross Hör
Tirkhen zw Ross vnnnd Fus in grausamer Versammlung zu Vdweing sein.
Solle deshalb woll sich ain jeder zu guetter Warnung vnd vor Nach-
teil vnd Schaden verhuetten, damit dās arme Volk nit verfuert werde.

(*Od druge ruke:*) Disse Kunntschaft ist alhie zw der Albm vmb
die 8 Vrr gewest am Tag wie oben schtet.

(*Od treće ruke:*) Disse Khuntschafft ist hie in der Llasitzsch vmb
Mitag gebessen den XI. Tag Apprilis.

(*Od četvrte ruke:*) Disse Khuntschaft ist am 11. Aprillis hie zu
Oberlaybach vmb 12 Vr des Tags ankhumen.

*Glagolski original na pol tabaka papira čuva se u kranjskom
zemaljskom muzeju Rudolphinum u Ljubljani.*

XIV.

U Črnomlju, 9. travnja 1559.

Baltazar Katzianer, vicekapetan Krajine hrvatske javlja, da je dobio vijest od senjskoga kapetana, kako se kod Udvine sprema Vukdrag Mirosavić, da udari na hrvatske krajeve.

Od mene Boltezera Kocianara, ces(arske) s(vitlosti) vićnika i vicekapitana Krajin hrvackih, vsim i vsakomu dajemo na znanje, kako mi ovu uru dojdeše glasi od kapitana senjskoga, kako se uzdrži ovdi zdola:

„Plemeniti izbrani vsake časti dostojni prijatelju poč(tovani)!

Onomadne razumili ste glasi, ke da na znanje sveti Mihovio za vojsku, ka se kupi na Udvinu. Sada da znate, kako ovi junaci senjski u sredu jutro drčaše pod Belaj. Onde ča živine najdoše, to odpeljaše i jezik uhitiše, ki povida takoj istino, da od vsih ovih gradov jesu pošli ljudi na Udvinu i oće biti do četiri sto konji i pišac. I tu vojsku vodi Vukdrag Mirosavić na niko mesto ili sela, kadi je sega leta tri krat razbjen, a to za osvetu učiniti. Zato ako znate kadi je to bilo, dobro bi var imati, a gdo zna kud obrne. I ov jezik povida, da su Turci zapovidali, da se konji na pašu ne pušćaju, zač svakojački vojska pred Jurjevu oće van. I ne ino, bog s vami!“

I te glasi povsud dajte na znanje, da se v(s)ak zna čuvati i na var imati.

D(a)n(o) u Črnomlju na 9. aprila pred obedom na 9. uri 1559.
(Mjesto suhoga pečata.)

Izvana: Ovi turski glasi da se nesu na Poljane, na Hočevje i Ribnicu i tja na Ložu i jinuda po zemlji d(a)n tr noć.

Brzo, — brzo, — brzo. Cito. Cito. Cito.

Pripisi na hrptu:

Dise Khundschaftt ist den 9. ditto vmb 2 Vrr nach mitag gen Pöllau ankhumen.

An heute dato den 10 Tag Aprilis vmb 8 Vr vor Mitag ist dise Khundschaftt gen Raigschnitz ankhumen.

An heute den 10. Tag Apprilis anno 59 Jar ist dise Khundschaftt vmb Mittag gen Artnegh khumen.

Glagolski original na pol tabaka papira čuva se u kranjskom zemaljskom muzeju Rudolphinum u Ljubljani.

XV.

Na Grobniku, 7. travnja 1560.

Zapovjednik grobnički Mihalj Kobasić piše Jurju Barbo glede dobave hrane za istarsku vojsku.

Zmožni g(ospo)d(i)ne Jurju!

Da zna V(aša) M(ilst), kako razumih, ča mi pišete, da bih pravil ovdi jiliš za vojsku istrijansku, zato V(ašoj) M(ilsti) dajem na znanje, za sadanje vrime ovdi jiliša ni kadi vazeti, ni ga imaju kmeti kadi vazeti, ča bi sami jili s obitilju svoju, a kada bi se moglo imiti, ne bi se kratilo, kako se ni ni prvo kratilo. To sam otil V(ašoj) M(ilsti) oznaniti, da se budete znali guvernati za jiliš. Ne ino, bog s vami.

Pisan(o) na Grobnik na 7. aprila 1560.

Mihalj Kobasić.

Izvana: Uzmožnomu g(ospo)d(i)nu Jurju Barbi, g(ospo)d(i)nu od Cotnika, prijatelju počtovanomu dan.

Glagolski original na pol tabaka papira čuva se u zemaljskom kranjskom muzeju Rudolphinum u Ljubljani.

XVI.

U Ogulinu, 9. travnja 1560.

Kapetan ogulinski Jandrij Tadiolović javlja, da se spremaju u Hrvatsku s vojskom paša hlivanjski i paša hercegovački.

Vsim i vsakomu dajem na znanje, kako mi pridoše ovu uru ili čas istini glasi od Senja, da sada ovih d(a)n ima van izajti baša hlivanjski i baša hercegovski i š njimi obima velika turska vojska piša i konjička. Kamo obrati, to se ne zna. Zato to sam otil dati na znanje vam od krada (= grada) do krada da se nosi tr da se svaki ima na varu ili pameti, da se ne najde prehinjen, takoje da svaki posluša na pukšu modrušku (i) ogulinsku. Ki je kada čuje, da biši (= biži), kamo ki more. Ne ino, bog s vami.

Pisan(o) v Ogulinu na 9. aprila dvi ure po polnoć(i) 1560.

Jandrij Tadiolović,
kapitan v Ogulinu.

G(ospo)d(i)ne Pavle i ostali počtovani muši (= muži) vićni! Tu čedulu prostavši, tuje (= odmah) ju pošaljite vašim susedom Poljan-
cem po vašem človiku. To je za vas svih. Ako mi pak ki klas (= glas) još pride, tako ću konjika k vam poslati.

(Mjesto suhoga pečata).

Izvana: Ovi turski glasi da se nose noć tr dan (v) Lukovdol, Poljane, Postel i Hočevje. Brzo, — brzo, — brzo, — brzo.

Glagolski original na pol tabaka papira čuva se u zemaljskom kranjskom muzeju Rudolphinumu u Ljubljani.

XVII.

Na Grobniku, 10. travnja 1560.

Zapovjednik grobnički Mihalj Kobasić javlja Jožefu Nikoliću od Kožlaka, da nema čime vojske opskrpijeti.

Uzmožni gospodine Jošef!

List V(aše) M(ilsti) ovo prijeh i razumih, da očete simo s vojsku priti i da bih imal pripraviti, ča je potriba toj vojski, i da ste razumili od kneza Jurja Barba, kako je meni za tu vojsku pisal, i moju ekškužaciju, i da imate od virovanih ljudi, da ja imam žita i ako ta vojska ne bude našla brašna, da hoće ubozim ljudem škodu činiti.

Na to, da zna V(aša) M(ilst), kako sam knezu Jurju Barbu pisal tako i V(ašoj) M(ilsti) odgovaram, da od ovuda se ne nadijte nijednoga za sada jiliša, zač ubozi kmeti nimaju ča jisti svojom obiteljjom nego gladom pađaju, tuliko za kruh kuliko za vino. I kada bi bilo brašna, ne bi se zmanalo učiniti, kako se je i prvo činilo od ovoga mesta vojski, ka je simo prihodila za korist i službu orsagov njega cesarove svitlosti, a viruj mi, V(aša) M(ilst), da tim verovanim ljudem, ki su vam rekli, da ja imam žita, odsada na prvo manje njim morete virovati, zač nisu V(ašoj) M(ilsti) pravo povidali.

A ča V(aša) M(ilst) piše, da ako ne budu imili brašna, tr se ka škoda ubozim ljudem učini, to vse stoji u razumu poglavja od vojske, i ako se ka škoda učini, imaju g(ospo)d(i)na, ki hoće za njih pri cesarovi svitlosti obiskati, ki bude uzrok te škode, zač cesarova svitlost ne plaća soldate, da njega svitlosti podložnikom škodu čine. Ne drugo.

Pisan(o) na Grobniku na 10. aprila 1560.

Mihalj Kobasić.

Izvana: Uzmožnomu gospodinu Jožefu Nikoliću od Kožlaka, prijatelju počtovanomu, dano.

(Na hrptu bilješka:) 1560 adi 10 Aprilis. Disse Antwartt gehabt von Phleger vom Grobnighk Mihayll Khabasykh pro profant.

Glagolski original na pol tabaka papira čuva se u zemaljskom kranjskom muzeju Rudolphinumu u Ljubljani.

XVIII.

U Ogulinu, 19. svibnja 1560.

Kapetan ogulinski Andrija Tadiolović javlja, da se je sakupila turska konjanička vojska kod Bunića.

Svim i svakomu dajem na znanje, pred kih pride ov moj list, kako mi pride ovu uru pošta i straša iz Jesenic, ka mi povida istinim zakonom, da je vidil Paval Ključarić tursku veliku konjičku vojsku učera jutro pri Buniću, ča je na 18. maja. Zato sam to otil vam po zemlji dati od grada do grada na znanje, da se budete znali čuvati tr svaki sobu promišljati ki kamo zna. Ne ino, bog s vami.

Pisan(o) v Ogulinu u nedilju uru prija, ča je na 19. maja 1560.

Jandrij Tadiolović,
k(apetan) v Ogulinu.

Izvana: Ovi turski glasi da se nose na Lukovdol, Poljane i dalje noć tr dan. Brzo, — brzo, — brzo, — brzo.

Glagolski original na pol tabaka papira čuva se u zemaljskom kranjskom muzeju Rudolphinumu u Ljubljani.

XIX.

U Šibeniku oko 1560.

Ivan Ručić ispričava se knezu Jandriji Tadioloviću, javlja neke vijesti iz turskih zemalja, napose da će Turci krenuti na Obrovac i šilje mu svoga čovjeka Matiju, da ga potanje izvijesti.

Izabrani i plemeniti knez Jandriću, brate dragi!

Neka znate, kako prijah vaše liste, po kojih razumih, ča mi pišete zaradi plaće moje i brodov. Tko bolje zna tratnju i trud(b)u moju nego vi, a sada ča vam Matij na riči reče, virujte mu, a zaradi glasov ne bih vas se oglušiv, kada (bi) bilo ča od vridnosti. A sve to, što vam je tko pisa, na pamet vam govori, zač Malkoč beg nije pošav na ino graditi oni kaštev, nego ako bi kim uzrokom ostati mogav careve vojske za 'v uzrok, da ze ispriča, da gradove gradi i na straži stoji. I ovih dan će dojt u Hervate i na Obrovac i ovo sam deršav Matija za uzrok, jere dojde s porte Miše Ljučić, ter ga bihu obustavili van grada, dokle ga upustiše, jeda bih izvidio, ča bih vam za glase s istinom pisao. I oto da znadete s istinom, da ide car na Kozul bašu svojom glavom i učini mir z kraljem vašim, i lipo je poklisare daršao, svaki dan im je davao četerdeset cekinov i pako ih je mnogo lipo odpravio. I Matiju se gruščaše toliko stati, ali ga ja uzderšah dosle, jeda bih vam ča s istinom pisao, a za ke ine glase nije ča sada čuti.

I molim vas Mihalj Ogorilić dušan (= dužan) mi je za se i za drugoga sužnja trideset dukat, zato da biste govorili š njim i z Katar-darijem, da bih mogav moje imati, jere bi jure vrime bilo i za te ko-vačeve pineze. Dajte jih Matiju, zač zam ja Matiju dušan i priporučite me vašemu gospodinu, jere sam njih sluga, kako sam i prija bio. Ako li je tko njegovu M(ilsti) na me lagao, hoće od boga najti, i priporučite me svaku vašemu Matiju. Čudim se, da nimah od njega nijednoga glasa. Ako budete skupa, za ono, ča mi pišete, neka bude s vami skupa sudac Matij. I oto odpisuju knezu Bašanu i našem odcu (= ocu), da ča vi učinite sudcem Matijem zajedno, jere vi najbolje znate svu štentu i tratnju moju i uzrok, ki imam s toga. I zato da bi mi ne bilo zaradi vas mojih, koji ste tamo, pri bih se utopia, nego bih to timi riči od lašac ostavio, jere vam, bog zna, od mene nije bilo nego svaka istina i ne drugo. Znajte, da sam u vsem vaš, i molim vas, da vam je Li-jačić priporučen, ako moše koje dužno učiniti.

Ja Ivan Ručić, vaš ubah i kako brat.

Glagolski original na cijelom tabaku papira čuva se u Studij-skoj biblioteci u Ljubljani pod signaturom Slavische Sammlung. Fu-tral 2. br. 368.

XX.

U Senju, 2. svibnja 1561.

Kapetan ogulinski Andrija Tadiolović javlja generalu Ivanu Lenkoviću o napadaju turskom na četnu od 60 ljudi kod mjesta Dražice.

G(ospo)d(i)ne, g(ospo)d(i)ne moj u svem vazda m(ilstivi)!

S(veličenoj) V(ašoj) M(ilsti) naprida moje umiljeno preporučenje kako momu m(ilstivomu) g(ospo)d(i)nu, i potom neka zna V(aša) M(ilst), kako ovih d(a)n jesam V(ašoj) M(ilsti) pisal iz Brinj jedan list, ki znam, da je V(aša) M(ilst) prijela i razumila. Tako po ovih turskih glasih i potajnih straš od mora jesam činil čuvati i pomnju imati na ovu tursku vojsku, ka se je kupila na Udvinci.

I budući Senjanov na putu šesdeset, jesu uhitili V(ašoj) M(ilsti) sušnja (= sužnja) Petka S(t)ankovića i š njim dva martolosa. I tako ga odpravivši u Otacac (= Otočac), idoše drčati pod Bunić i bihu v-zeli pod Bunićem koved (= goved) 20 tr 1 sušnja, ki jim biše povidal za tursku vojsku, ka imiše drčati va ove vinodolske kraje, tako da mu nisu otili verovati. Idući putem k Drašici, Turci jih dosagnaše tr na nje udriše ko (v)uci. Ino ne znam V(ašoj) M(ilsti) za to pisati nego da je Simo Lant(ar), Matij Bratuljević i Škaramuca na mestu mertav ostal, za ine se do danas niš ne zna.

V(ašoj) M(ilsti) ča pisati za sada veće ne znam nego da ču ovuda stati s ovimi pišci okolo ovih gor tr Senja do daljega V(aše) M(ilsti) odlučka. Na to od V(aše) M(ilsti) čekam m(ilstivoga) odlučka kako od moga m(ilstivoga) g(ospo)d(i)na, komu se u svem preporučam puno. G(ospo)d(i)ne, bog budi s V(ašu) M(ilstju).

Pisan(o) u Senju na 2. maja o polne 1561.

S(vetle) V(aše) M(ilsti)

Jandrij Tadiolović.

Izvana: Vzmogućnomu i zveličenomu g(ospo)d(i)nu, g(ospo)d(i)nu Ivanu Lenkoviću, rim(ske) c(esarske) svetlosti jeneralu i kapitanu veliku krajine slovinske, hrvacke i primorske. G(ospo)d(i)nu momu m(ilsti-vomu) da se nosi. kad se njih M(ilst) najde. — Brzo, brzo, brzo.

Glagolski original na cijelom arku papira čuva se u zemaljskom kranjskom muzeju Rudolphinumu u Ljubljani.

XXI.

Na Grobniku, 25. kolovoza 1565.

Kapetan grobnički Petar Brajković javlja županu u Klanu, da bude pripravan na tursku vojsku, koja je već u Ledenicama u Vinodolu.

Počtovani župan klanski!

Neka znate, kako ovu uru pride glas od Bribira, da sega jutra vidili su tursku vojsku vrveć mimo Ledenic zgora pod planini i Nikolaj, kojih je bilo prišlo pod Le(de)nicu. Zato susedski otih dat vam na znanji, da se znate čuvat. List, ki je prišal put od Vinodola, poslaha ga na Trsat. Ne ino.

Dan(o) u Grobniki agusta d(a)n 23. o vičernji 1565.

Petar Brajković,
kapitan grobnički.

Već ne čekajte, neg na pukše poslušajte, zač ako ne obrnu za Gvozd, oni ote kušat učiniti, kako su se naučili. Zaman hitat ne ču neg na istinu.

Izvana: Turski glasi na Klanu. Brzo, — brzo, — brzo.

Glagolski original na pol tabaka papira čuva se u zemaljskom kranjskom muzeju Rudolphinumu u Ljubljani.

XXII.

Bez označena mjesta, 21. veljače 1566.

Javlja se knezu Sebastijanu (Bassan) de Sachi, vicekapetanu senjskomu, o raznim pripremama i nalogima turskim.

Kopija.

Plemeniti i zibrani i u vsem visoko počtovani knez Bačan, vicekapitane senjski!

Naprida ponizno priporučenje kako g(ospo)d(i)nu, a sada V(aša) M(ilst) neka znate, kako mi dojde straža, da ča je pod otoga bega hlivanjskoga sve spahije i ča je pod njega k Udvinu se kupe, i dojde zapovid po turskoj zemlji, da se popišu vsi meštri i da se drže pripravnici na Dunaj niki moste činiti, na čemu se brode. I bi odlučeno Mustaf begu, da pripravi vriče, ča se more najveće, i da ostalim begom je ta odlučak, ako bude potriba, da jih sobom nose, kamo jim se zapovi. To je istina do se dobe, a ne znam, ča bude. Ne ino, bog čuvaj V(ašu) M(ilst).

Pisan(o) prvvara na 21. 1566.

a kane drčati u početak marča, ne znam kamo.

Bog i sveti Zaharija.
S(luga) V(aše) M(ilsti)

Izvana: Kopija turskih glasov.

Glagolska kopija na cijelom arku čuva se u kranjskom zemaljskom muzeju Rudolphinumu u Ljubljani.

XXIII.

U Senju, 25. veljače 1566.

Bašan (Sebastijan) de Sachi šalje kopiju gornjega lista generalu Herbertu Auerspergu u Černomalj.

Vzmožni i vzveličeni g(ospo)d(i)ne, g(ospo)d(i)ne milostivi!

Naprida priporučenje umiljeno službe moje V(ašoj) M(ilsti) kako momu milostivomu g(ospo)d(i)nu. Neka zna V(aša) M(ilst), kako ovu uru pridoše glasi od straž i otajnih prijatelj naših, kih kopiju u ovom listu zatvorenu V(ašoj) M(ilsti) šaljem, kako će V(aša) M(ilst) iz nje razumiti i ako ki ini glasi pridu, ne ću umankati V(ašoj) M(ilsti) dati je na znanje. I da sam V(ašoj) M(ilsti) priporučen kako momu milostivomu g(ospo)dinu.

D(a)n(o) u Senju, na 25. febrara 1563.

Umiljen s(luga) V(aše) M(ilsti)
Bašan de Saki.

Izvana: Vzmožnomu i vzveličenom g(ospo)d(i)nu, g(ospo)d(i)nu Herbertu slobodnomu g(ospo)d(i)nu od Auršprga, r(imske) c(arske) s(vetlosti) vičniku, hrvackih i primorskih krajnj generalu, kapitanije logotenentu, g(ospo)d(i)nu mani milostivomu ili njega M(ilsti) namestniku u Černomalj. — Brzo, — brzo, — brzo, — brzo.

(Bilješka na hrptu:) Presentata Wördl den letzten Februarii anno 66. Turkhenkhundschaft.

Glagolski original na cijelom tabaku papira čuva se u zemaljskom kranjskom muzeju Rudolphinumu u Ljubljani.

XXIV.

U Ripču, 15. ožujka 1566.

Zapovjednik ripački Ivan Ižaić javlja generalu Ivanu Lenkoviću, da se spremaju na Ripač tri turska sandžaka.

Zmožni i zveličeni gospodine, gospodine meni vazda m(ilstivi)!

Ponizno službe moje priporučenje kako momu g(ospo)d(i)nu m(ilstivomu). Potom neka zna vaše gospoctvo, kako mi dojde sužanj moj i ispitah ga za glase, strašeci ga. I on povida, da se je Sokolović stajav s hercegovskim begom na Hlivenju, a postavili su hlivanjskoga bega, ki je biv čehaja Mehmet bega, ki je Kostanjicu uzev, a imenuje (se) Hrusrem beg, i izručiv je Sokoloviću, da on sanžakom opravlja, dokle on dojde. I istinim zakonom skrivaju jednu pukšu u Sinju, a drugu u Tninu i kako trava bude, da ote istinim zakonom ti tri sanžaci pod Ripač. Zato kako je vaše gospoctvo bog nauči(v), tako pri-
glejte k njemu ljudi i profuntom i bog umnoži V(ašu) M(ilst) u gospoctvu.

Dan(o) u Ripču na 15. marča 1566.

Kako smo V(ašu) M(ilst) prosili za ljudi tako i za twardinu.

V(aše) M(ilsti) sluga
Ivan Ižaić.

Izvana: Zmožnomu i zveličenom gospodinu, gospodinu Ivanu Lenkoviću od slobodnoga Turnja r(imske) c(arske) s(vetlosti) kapitanu slovinskomu, hrvackomu, primorskomu i velikomu generalu, gospodinu m(ilstivomu) budi dan.

(Bilješka na hrptu:) Presentata Wördl den 20. Martii anno 66. Vom Juuan Jsatschitsch, Purggraffen zu Reppitsch.

Glagolski original na cijelom tabaku papira čuva se u zemaljskom kranjskom muzeju Rudolphinumu u Ljubljani.

U Ogulinu, 15. ožujka 1566.

Andrija Tadiolović, kapetan ogulinski, javlja vicekapetanu Krajine Baltaz. Katzianeru u Črnomalju glede opskrbe jelom i prahom i o prilikama u Jesenici i Dabru.

Uzmožni i zveličeni (gospo)d(i)ne i prijatelju ufani!

Naprida V(ašoj) M(ilsti) poklon i moje preporučenje. List Vaš pisan iz Črnomlja na 13. marča razumih, ča mi V(aša) M(ilst) pišete sa glasi od otajnih straž, i tursku vojsku, ka se kupi na Krv-poju, Hlevnu i Udvinu. Te glasi jesam i prija razumil, i tako jesam dan i noć potezal ovamo na svoje mesto, da mi se ka škoda ili prigovor ne učini.

Ča mi V(aša) M(ilst) pišete, da jimate glasi, da ote na istini konjici od Udvine na Vinodol derčati, a pišci Dabar podsesti, tere da bih ja jimil jilišem, prahom ljudi k tomu prigledati, to jest jur od mene, hvala bogu, svim prigledano onim, čim ja mogu. Porkulabi i ljudi svi su na mesti. Da ovo su poslali dabarski i jesenički porkulabi dva člo-vika k meni tere meni uzroka dajući, ako se ča onim gradom primiri, u tom govoreći, da u pervih i svakih turskih glasi(h) jesu stali dvi vojvodi u Jesenici i u Dabru, a sada ni nikogare. Tako ja V(ašoj) M(ilsti) kako poglavniku i namestniku sada dajem na znanje, da V(aša) M(ilst) Uskoci ili Provižmonci do daljega prov(i)jenja providite i pri-gledate, da se kakova nesrića onim gradom ne primiri, zač dobro znate, koliko i ča je ljudi unutra i koj sili se oni mogu braniti, a ja mojim uboštvom, bog zna, da jim činim, ča im mogu, zač jim ne bih rad one siromahe od one krajine upustiti (?) do daljega njih r(imske) c(rikve) s(vetosti) svih nas premilostivoga g(ospo)d(i)na boljega odlučka i pri-gledanja. G(ospo)d(i)n kapitan Rob nadiju se, da je oče prigledati k ovim stražam va ovih gorah Tazeča ovim zemljam od ove vojske na Pri-morji, to jest njegova skerb i žurba Ne ino, bog s vami.

Pisan(o) v Ogulinu dan 15. marča 1566.

s. v. m.

Jandrij Tadiolović.

Doli opaska izvorna: Copi wass Her Haubtman von Ogolin mir Wa. Khaczianer geschriben.

Glagolski stari prepis na pol tabaka papira čuva se u zemaljskom kranjskom muzeju Rudolphinumu u Ljubljani.

U Ižačiču, 17. ožujka 1566.

Gašpar Ižačić javlja generalu Ivanu Lenkoviću, da ih Turci uznemiruju i napadaju, pa traži pomoć.

Vzmožni i zveličeni nam vazda milostivi g(ospo)d(i)ne!

Najparvo službe naše ponizno preporučenije V(ašoj) M(ilsti) kako g(ospo)dinu. A sada (Vaša) M(ilst) neka znate, kako malo manj k nam vsaki dan Turchi dohode, s jedne strane Krupljani a z druge Udvinjani i ne dadu nam ni van izlisti. I sada ju četartak dohodi k nam veće dvisto Krupljanov i bihu nam kod samoga grada dvi busije učinili i malo vsi ne zgibosmo i uzeše nam dva soldata i vsu živinu, ča smo je imali. I njih pukšari bihu nam pred samimi vrati u pajatah zaseli i striljaše se ondi s nami veće od jednu uru i pojate nam vse požgaše. Zato V(ašu) M(ilst) molimo kako našega premilostivoga g(ospo)dina priglejte nikako sada veće ljudi k nam, zašto nam ne dadu ni van izlisti.

A onu stražu, ku ste nam V(aša) M(ilst) bili na Vindrih odlučili, na to veli knez Jerolim, da nima plaće nego kada ča inim soldatom dojde, a na to je ne će nigdor čuvati. Zato V(ašu) M(ilst) molimo kako našega premilostivoga g(ospo)dina, učinite V(aša) M(ilst), da bi se plaćala ona straža, kada i druge strašce (plaćate), zač ćemo vsi ovdí prežnje poginuti. I da smo vsi bogu i V(ašoj) M(ilsti) preporučeni.

Pizan(o) u Ižačiču na 17. marča 1566.

V(aše) M(ilsti) ponizan sluga

Gašpar Ižačić.

Izvana: Vzmožnomu i zveličenom g(ospo)dinu, g(ospo)dinu Ivanu Lenkoviću, g(ospo)d(inu) slobodnoga Turnja na obarh Kupe, r(imske) c(arske) s(vetlosti) vičniku i jeneralu vsih slovinskih, harvackih i primorskih pokrajín, g(ospo)dinu nam milostivomu budi dan.

(Bilješka na hrptu:) Presentata Wördl den 20 Martii A. 66. Vom Caspar Isatschitsch, Purggraffen zw Isatschich.

Glagolski original na cijelom tabaku papira čuva se u kranjskom zemaljskom muzeju Rudolphinumu u Ljubljani.

U Senju, 23. travnja 1566.

Sebastijan de Sachi, vicekapetan senjski, javlja, da se velike turske vojske spremaju na hrv. Primorje, Pivku i Kras.

Vsim i vsakomu daje se na znanje, kako ovu uru dojdeše mi istini glasi od prijatelj i otajnih straž naših, da sada velike vojske turske

piše i konjičke uzdižu se i gredu van robiti ovo Primorje, Pivku i Kras. Zato to sam otil dati na znanje, da i vi od gr. da do grada po vsem Vinodolu do Tersata i na Riku i dalje na Pivku, na Kras i tija do Ljubljane te iste glasi oznanite, da se vsaki zna deržati pripravan i ot toga čuvat se, da se ka škoda ne primiri. Ne ino, bog s vami.

D(a)n(o) u Senju na 20. tr 3. aprila o polдне 1566.

(Mjesto suhoga pečata.)

Bašan de Saki,

r(imske) c(arske) s(vetlosti) vicekapitan senjski.

Mennikhlichen sey khund gethan, das mir Sewastian de Sagekhi, Röm. Khay. Maiestet etc. Verwalter der Haubtmanschafft Zenng, yetzo in dieser Stundt von dennen gehaymen Khundtschafftern Schreyben vnd Khundtschafften zuekhumen sein, das die Thuerkhen zu Ross vnd Fuess yetzt diese Tag mit ain vassten starckhen Her heraus auf die Pruckhen vnd Carst zu rauben willens sein. Des hab ich euch, des ain Wissen zu haben in Eyel nit verhalten, damit sich menicklichen vor Schaden vnd Nachtail habe zuuerhuetten. Schikht solliche Khundtschafften von ainem Gschloss zu dem anndern hinaus auf Laibach. Damit Got mit vnns allen. Datum Zenng den 23. Aprilis im 1566, Jar vmb Mittag.

Sewastian Deesackhi, Röm. Khay. Mt. etc.

Verwalter der Haubtmanschafft Zenng.

Izvana: Ovi turski glasi da se nesu od grada do grada po vsem Vinodolu, na Riku, Trsat, Kras, Pifku i do Ljubljane d(a)n tr noć. — Brzo, — brzo, — brzo, — brže, — brzo, — brzo, — brzo, — brže.

Druge bilješke: Ja porkulab ledenički cića boga prosim po vsem Vinodolu straže k meni, a ja ću pokušati . . . dati na znanje istino.

Turckhen Khundtschafft von Zenng ausz durchs Weintall, Pruckhen, Carst vnd auf Laibach, von ainem Gschloss zu dem anndern.

Cito, cito, cito, citissime!

Dise Turckhen Khundtschafft ist an die Posst gen Adlspurg den 26. Aprill vmb 9 Uhr vor Mittag ankumen.

Glagolski original na cijelom tabaku papira čuva se u zemaljskom kranjskom muzeju Rudolphinumu u Ljubljani.

XXVIII.

Bez označena mjesta, 24. travnja 1566.

Javlja se vicekapetanu senjskomu Sebastijanu de Sachi, da se Mustafa beg i livanjski beg spremaju na Bihać.

Kopija.

Plemenitomu izabranomu knezu Bašanu, vicekapitanu senjskomu, naprida drago pozdravljenje kako g(ospo)d(i)nu, a sada V(aša) M(ilst)

znate za glase, kako mi dojde jedna straža, da se na Bihać spravlja tri sanžaki. Mustaf beg i ovi novi hlivanjski lunbarde s mista su ganuli, načijnaju se brašna svakomu kvarte dvi. Čuvajte se istino, na prešu se kupi, ča je ovoga bega, a Mustaf beg ta je odavna skuplja i ovoga oće provižbati krajini toj, tako mu je narejeno. Ne ino, bog očuvaj V(ašu) M(ilst).

Pisan(o) ap(r)ijla 24. 1566.

Bog i sveti Zaharija,
s(luga) V(aše) M(ilsti).

Lieber Her Washan, Verwalter zw Zengg. Ich lass's euch wissen, das mir Post khomen ist, die zaigt an, das 3 Schanschackhen sich zuerichten, Wihitsch zu pelegern: Mustaf Weg (dasist Soculouitsch), vndt der dassig new Sanschakhen zw Chlifno lassen zwrichten das Geschitz vndt habens gehäbt, richten sich auch zw mit Profandt auf jede Person 2 Quardt Getraidts. Huett es euch, den gewiss ist es, das sich der new Weg zw eilends rust vnd versamblt, der Mustaf Weeg ist nun lenngst zuo preidt, vnd er hatt peuelchen, den neuen Weeg der Graniz zw vnderweisen. Nichts anders. Gott pehuett euch, geschriben den 24. Aprilis 1566.

Sandt Sacharia.

Glagolski original na pol tabaka papira čuva se u kranjskom zemaljskom muzeju Rudolphinumu u Ljubljani.

XXIX.

Bez označena mjesta (u Bihaću?), 25. travnja 1566.

Javlja se senjskomu vicekapetanu Sebastianu de Sachi, da se Turci spremaju na Tnin, da se u velike spremaju od turske strane oko zauzeća Bihaća i da su Turci opremili 200 ratnih brodova, za koje se ne zna, kamo imadu krenuti.

Plemenitomu izabranomu i u vsem visoko počtovanomu knezu Bašanu pozdravljenje, a sada da znate za glase. Ovu uru dojde mi glas i ov list, ki vam šaljem, ki mi čuvajte kako moju glavu i vaše poštenje:

Ganuti će se beg na Tnin, dojde h begu dva kalauza, ki mu se obećaše učiniti brod k Bihću, kadi ni prvo nigdar bilo, i dovesti pred grad, čine jedne konope, čudnu stvar, debele kako lantina, ke će priko vode načinjati, a verh njih lese, po kih kane Bihać uzeti. To se plete u Hlivanju, očima vidi moj človik, i oto daje, ki mu će pomoći. Ne bojte se ovoga bega, ljudi, ke je opravil u vučine. nisu vridni jednoga krajcara, a veli, da će vsu hrvačku zemlju šnji(mi) projti; za armadu

carovu dojde glas, da je na more dano dvi sti galij, ne zna se, kamo će. Čuvajte se za vsih stran.

Pisan(o) 25. aprila 1566.

Bog i sveti Zaharija.

Eidler vnd vester lieber Her Wasthan! Ich las euch wissen, dasz mier in diser Stundt Khundtschafft khumen sein, vnd bitt, ir wellet den Brieff so ich euch schickh wol huetten als meinen Khopf vnd euer Eer. Daneben zeig ich euch an, dass der Weeg gen Tnün khumen wierdt, zum Weg sein khumen zwen Calausen oder Wegfuerer, die haben ime zuegesagt, durchs Wasser bey Wihitsch ein Furt zu finden vnd zu machen, dadurch man gar zu der Stadt khumen mag. Man macht gar grosse Sall oder Strikh, dikh vnd gross wie die antenna, das war wie die Stangen darauf die Segel an Schiffungen hangen, dieselbigen Saller welen sy vber das Wasser spannen vnd darauf Holz richten, dardurch sy zu der Stadt khumen, vnd die Stadt also gewinnen mechten. Soliche Saller vnd Holz richten man zue zu Chleuna, das hat mein Diener mit Augen gesehen, vnd soliches zu machen helfen etliche, die von Euch seyn. Fürcht euch vor des dasigen Wegs Leutt, so mit ime im Wulfen Gefell khumen sein, gar nichts, dan sy nitt eines Khreizer werdt sein. Sy berhümen sich, ganz Crabatten werde zu inen fallen. Von der Armada khumbt Bodtschafft, das der türkhisch Khayser zway hundert Galeen ausgeschikht, man wais nitt wo nin sy weren. Hielt es euch von allen Seiten. Den 25. Aprilis im 66-isten.

Neka V(aša) M(ilst) zna, da mi dojde glas jistini, na Bihać vojska. List ovi, ki sad V(ašoj) M(ilsti) pišem, da ga šaljem, ustavim ga za veće potribi, dog sada u Skradin (dojdem), kako ljudem (odredim), ako bog da, tako ću ga poslati. Armada istino turska da se nago(ni) na more. I mi se bojimo. Čuvajte se, ne zna se, kadi je.

Danach so wist, daz mier gewisse Khundtschafft khumen seindt, das das Heer auf Wihitsch wierdt. Den Brief dauon ich euch geschriben, ich schicket in, den hab ich behalten, bis auf weittere notturfft. Ich zeuch iez hin auf Skhradin, wan ich khum, so wil ich in schicken. Die obermelten Galeen ziehen gewiss auss. Hielt es euch, den man weiss nit, wo hin sy welen.

Sanndt Sacharias.

Glagolski prepis, priložen pod oznakom A) pismu Herbarta Auer-sperga od 3. svibnja 1566. Ovdje pod XXXII.

XXX.

Bez označena mjesta (u Bihaću?), 27. travnja 1566.

Javlja se senjskomu vicekapitanu Bašanu de Saki o ratnim pripre-mama u Tninu i Bihaću i moli se za usmeni dogovor.

Neka V(aša) M(ilst) znate, kako dojdoh iz Skradina, zato ne mogoh ta lis(t) tudje poslati. Istino gre vojska tamo k vam, načinja se „deli Margeta“ na Tninu; odtuda je nitko, ki će pomoći načinjati. Kadi će se brodit, sohe u zemlju zabijaju, k čemu se vežu oni konopi, na ke kane lise stavljati tamo pri Bihaću. Jeda g(ospo)d(i)n bog dopusti, da biste jih smamili, kako bi sama V(aša) M(ilst) otila. Tamo jih će kajte ovih deset da(n) ali i prvo, ako jim ki drugi glasi ne pridu. A ja ovo pisah aprila 27. 1566.

Bog i sveti Zaharija.

(Na strani: Disz ist dem Verwalter geen Zeng geschrieben worden.)

Ich lass euch wissen, das ich von Skradin khumen bin, aber ich hab den Prief nit khunen so paldt schickhen. Gevisslichen das Hör zeucht auf engkh, vnd man hat zuegericht das gross stargkh Geschutz, Delly Margetta genandt, zw Tnin. Von engkh ist etwo ainer, der da helfen wirdt daselbig zuezurichten, vnd wo sy durch den Furd bey Wihitsch durch werden, wellen sy Steckhen ins Feld ainschlachen, an welliche sy die Säller oder die Strukh anpinden, vermainen darüber Paym oder Traim zw legen vnd also zu der Mauer zu khumen. Wolt Gott, ier mehtes nach euern Willen verhindern, vnd warttet auf sy die zehen Tag oder sy mechten uoher khumen, wo sy nicht etwas verhindern wierdt. Geschriben den 27 Apprilis in 66-isten.

S. Sacharias.

Na drugoj strani: Kopija lista iz nutra prijatelju pisana.

A ča pišete za naše na vojsku pošastje, naš beg ne će na carovu vojsku, nego su odlučili na ove kraje 12 sanžakov, ali se još i to ne zna, još glasa čekaju. A pak u ovo glas dojde, da je poklisar kraljev prošal. Još bojimo se, da se umire, očito se ne zna. A što velite, da se sastanemo, da govorimo na usta, mi bismo vele radi; ako bi se moglo po vsaki put. Ako bismo kim rokom ne mogli dojt, činite Mah-muta ali na Mline ali na Skradin dojt, da biste njemu rekli, koliko da meni budete rekli i govorili, kada je naš glavni posal. Još ćemo pisati, dokle izvidimo istino, kud nam zapovida(te), ali mir bude. Fsako-jako ćemo činiti ali ja ali Mahmuta ali Memiju s vami govoriti. Još gledamo glase i bog vas veseli.

Copey von Prief, welcher geschrieben ist worden ainem guet-ten Freundt geen Zeng von ainen Türkhen.

Vnnd was ier schreibt von vnseres Herrn Verrukhen weegen, da wisst, das vnser Weeg nit zw des Khaisers Hör zeucht, sondern man hat daher auf die crabatisch Granitzen verordent zwelff Sanschaaken, doch khenen wiers nit recht wissen, vnd warten noch auf weittere Khundtschaft.

Jetzo ist ain neue Khundtschaft khumen, das dess Khenigs (das war vnser Khayser) Potschafft heraus sey vnnd wier achten, sy werde Frid pringen, aigentlich wissen wiers noch nit.

Sonst was irr schreibt, das wier zusammen khumen vnd mit ain-ander reden sollten, das wolt ich gerne thuen, wanss sein khundt, wouer wier in ainer Zeit zusammen nit khumen megen, so will ich schigkhen den Mahmut zw der Mill oder auf Skradin, da redet mit ime, als wan ier mit mir selbst redet.

Ich wil euch noch mer schreiben, wan ich sechen wier, wohin vns gewisslichen befellchen wierdt zu ziehen. Wouer Fridt wierdt, so wellen wier mit euch reden, vnnd zu euch khumen, ich oder der Machmut oder aber der Memia, wier wartten noch auf mer Khundtschafften. Gott erfrey euch.

Glagolski prepis, priložen pod oznakom B. i C. pismu bar. Herbartu Auersperga od 3./V. 1566. Ovdje pod XXXII.

XXXI.

U Črnomlju, 3. svibnja 1566.

Pismo senjskoga kapetana Herbartu Auersperga nadvojvodi Karlu o potrebanama krajine.

Durchleuchtigster Hochgeborener Ertzherzog, genädigster Herr! Euer E. D. etc. sein mein vnnderthanigiste vnnd gehorsamiste schul-dige willige Dienst zuuoran beraytt.

Was ich die Tag her E. E. D. etc. der furgefallen Khundtschafften vnnd des newen Sanschakhen von Hleuna Zuebereyftung halben, die Prukh vnnd den Kharstt mitt grosser Macht, vnnd mitt Raub vnnd Prannt zw überfallen, darüber nun die Herren von Creyn das Auffpott der prouisioniertten Lanndtpfärdt vnnd gemeinen Mans auff vnnder-schidliche Ort gegen den Feyndt an bequemisten beziehen haben lassen, vnnterthanigist zuegeschriben, des haben E. E. D. etc. anzweyffel numals genedigist versstannden.

Wie sich nun sein desselbigen newen Sanschakhen Vorhaben ver-ändert, vnnd ir der Herren von Crayn Auffpott widerumben durch mich abgefodert worden, haben E. E. Durchlaucht etc. auss den Einschluss meines Schreybens, hiemitt A., so ich derwegen innen den Herren von

Creyn gethan, genedigist zuuernemen. Was mir jetzo gleych widerumben für drey vnndterschidlich Khundtschafft-Schreyben auss Dalmatia zuekhomen, haben E. E. Durchlaucht auss den Einschluss B., C. vnnd D. genedigist zuempfehen. Darauff ich aber mein vorige villmalen not-turfftige Vermanungen, zw der armen crabattischen Granitzen annderst sehen zulassen, nichts weytters furzubringen wayss, als wo Wihitsch, Repitsch, Hrasstouiz vnnd Syssekh nitt jetzo in disen Monat May mit Volkh, Geschutz grosses vnnd khleines, sambt denselben zuegeherigen Munition, vnnd anndernhanndt Khriegsrüstungen (will gleich ietzo in der Eyll der Gebew geschweygen) notturfftiglich besezt vnnd versehen, das ime nuer khein Mensch vnndter der Sonnen gedenkhen darff, das sich einer oder der andere Ortfflekhen, welcher darundter angriffen wierdett, erhalten möge, sonnder sy muessen also wissendlichen mitt grossen Herzlaydt sambt den gantzen Lanndts Chrabatten noch dits Jars in der Feindt Henndt khomen. Wie es alsdan vmb E. E. Durchl. etc. zw negst anreinunde Furstenthumben vnnd Erblanden, vnnd den getrewen Lanndtleutten vnd Vnnderthanen sambt yrem Weyb, Khin-dern, Hab vnnd Guett zw höchster augenscheidlicher Gefarde vnnd Verderben ein Gestalt haben wirdett, das ist derselben nun zuuillmallen vnnderthanigist furbracht worden, dabey ichs der Warheytt nach noch-mallen perurn lassen.

Zw Gott dem Herren der trostlichen Hoffnung, wo nuer dise ob-uermelte Orthauser vor des Feindts Angriff mitt Volkh vnnd andern, wie vorgemeldet, notturfftikhlichen versehen wurde, die Feindt wurden sich hart darumben annemen oder ob sy sich je erzeygetten, so wurden sy sich mitt Gottes Hilff mugen erhalten.

Beschliesslichen ist E. E. Drch. etc. noch zuuor von Herrn Lenkhowitsch, von wegen das sich jetziger Hauptman zw Wihitsch Georg Khransschall des Schadens halben, so er verschinens Jars von den Turkhen empfangen, vnnd dan daruber seiner zuegestanden schwären Schwacheytt halben von Wihitsch auff Görtz zw den Artzten ziehen hatt müssen, vnnderthanigist zw wissen gethan worden. Daruber E. E. Drchl. etc. peuelchen, jemanndts andern piss er sein Gesundt erholett, dahin zuordnen. Darauff mitt einen Mory Mathiasch genannt, so einer ehrsamen Lanndtschafft zu Creyn pestalldter Hauptman vber ire prouisionierte Puchsenschutzen, die sy an statt des dreyssigisten Mans in Wartgeld halten, souill gehandelt worden, das der sich auff drey Monadt hinein pewegen hatt lassen, der Hoffnung, gedachter Khransschall wurde sich in der Zeytt erhollen mugen. Was mir nun eruendter Khransschall widerumben zuegeschriben, hatt E. E. Drchl. etc. auss der Copy seines Schreybens mitt E. genedigist zuuernemen, darüber ich den Herren Lanndtsverweser in Creyn, Herren Jobsten von Gal-lenberg Ritter gebetten, mit Lienharren Poschen, so ein ehrlicher red-

licher Khriegsmann, einer von Adel vnnd diser Hauptmanschafft, seines vorigen zumermallen gegen den Feindten in Haupt vnnd Peuelchsambtern Wollhaltens halben woll würdig, zw handeln, sich völlig vmb die Hauptmanschafft Wihitsch anzunemen, was mir dan wollgedachter Herr Landtsverweser darauff beandtwordt, hatt E. E. Drchl. etc. zugleich hiepey mit F. zuuersehen. Derwegen vnnd nachdem mir jetzo abermals der vor angezeygt Georg Khronnschall disz Schreyben, wie Copy hiebey mit G. gethan, darausz zuuerstehen, das in den gefährlichen Westen, seiner schwarzen, noch immerzue werunden Leybs Schwacheytt halben, sich nichts auff in zuuerlassen, hab ich gedacht E. E. Drchl. liessen obgemelten Lienhardten Poschen durch ein Schreyben ersuchen, sich vmb die Hauptmanschafft Wihitsch anzunemen, sich auch yetzo von stundtan hinein mitt Gehorsam Prieffen, so von E. E. Drchl. etc. aussgeen soldten, zubegeben, vnnd in genedigist vertrauten zulassen, im vnnd seinem vntergeben Khriegsvolkh in Wihitsch mitt pesserer Fursehung souill muglichen niht zuuerlassen, damitt er niht Vrsach habe. die Abshlagung zuthuen. Achte, wo er zw pewegen, E. E. Drchl. vnnd die Lannde wurde an ime als einen redlichen Khriegsman genedigist zufrieden sein. Hab ich E. E. Drchl. etc. in Eyll vnndterthanigist furzubringen vnnd mich derselbigen gehorsamisst beuelchen wöllen, auff alles genedigistes eeistes Bescheiydts vnndterthanigist erwartundt. Dattum Tschernembl den 3. May des 1566-isten Jars

Prepis na jednom arku. Priložen izvornomu pismu Herbarta Auersperga od 3. svibnja 1566., upravljenommu na kranjske stališe (br. XXXII.) Nosi oznaku D. /

XXXII.

Črnomalj, 3. svibnja 1566.

Kapetan' senjski Herbart Auersperg izvješćuje kranjske staleže o kretnjama turske vojske.

Wolgeboren, edl, gestreng vnnd ernuest, gnädige vnnd gnädige Herrn! Euer Gnaden sein mein willig Dienst jederzeyt zuoran perayt. Wie ich nachtes nun ain Post zu E. Gd. abgefertigt, ist der Khundtschaffter, so jecz khurz verschiner Zeit bey E. Gd. zu Laybach gewest vnnd S. Francischkho genanndt, selbst personlichen zu mir hie herr ankhumen vnnd anzaigen, das sich der new Sannschackh von Hleuno sambt den andern Sannschackhen von Herzegouina vnd ain Thails dess Sokolouitsch Wascha zu Wossen Hilff, vngeuärlichen pey 15.000 starkh zu Ross vnnd Fuess allenthalben versambltd, gewiss des Vorhabens seinen furgenommenen Zug auf die Pruckhen vnnd Carst zu nemen. Allss aber die Aga vnnd die Woywoda (so von alters auf diser Gra-

nitzen bekhandt vnnd ain merers, wie es vmb die Graniczen gestalt sein, wissen als Neufänng) erindert sein worden, das wir vnns entgegen auf sy gerüst, darüber sy nach Anzaigung des Khundtschaffters, dess Geschoss gefürdert vnd gesehen haben, das zum Thail sein dess neuen Sannschackhen Hoffgesündt vnd annder Volkh, so mit ime aus der eisten Turkhey khomen, von der Ferr seiner Raiss was abgemerglt, dadurch sy den schwarzen Weeg auf die Pruckh vnnd Carst nit volpringen mügen, zudem das sonnderlich des Herzogouina Rüstung zw Ross gar schlecht was, haben sy derwegen dieselbig Raiss eingestellt vnd numals ire Ross aufs Grasz gelassen.

Mit weyttern Anzaigen, das Sokholouitsch gewisslichen gross Geschütz auf Khrup pringen lassen, damit auf das nächst Monatt Juny Repitsch oder Wihitsch mit Belegung angriffen soll werden. Darumben ich allenthalben den Abzug des Aufpotts verkundt vnnd meniglichen sich gefasst zuhalten vermanndt.

Als ich gleich im Angeben dises Schreibens gewest pin, sein mir diese hierpey drey ligende Khundtschafften (mit A., B. vnnd C.) vnndter einisten von Zennng zuekhumen, welche ich zugleich der Erzherzoglichen Durchlaucht meinem genedigisten Herrn auf der Post vberschiekt vnnd sy lautt Copy hierpey mit D. vnndterthanigist vermanndt, iecz noch des Monatt May Repitsch, Wihitsch, Chrastouicz vnnd Syssekh auf sterkhist mit Volkh zubesezen vnnd mit merern Geschütz vnnd zuegehöriger Munition, vnnd aller andernhandt Khriegsrüstungen, vnnd daneben mit notturfftiger Profandt zuuersehen zulassen, dann wir sonsten das Aufplossen versaumen werden. E. Gd. pittundt soliches zugleich ier Erzherz. Durchlaucht furzupringen, vnd die Sachèn aufs höchst, wie sy im dann woll zuthuen wissen, vnnd dass sonnsten die augenscheidlich hoch Notturfft erfordert nit allein zu Erhaltung diser vorgemelten Fleckhen oder der crabatischen Graniczen, sonndern auch vmb Willen irer Erz. Durchlaucht nachst anrainunde Furstenthumben vnnd Lännder, die gewisslichen vnnd an alles Bedenckhen wissentlichen zu sambt derselben getreuen Lanndtleutt vnnd Vnderthannen, wo der Wasser Fluss Vnna aus vnnsern Hennden gar khomen solle, in khurzer Zeit zu Drümmern geen wierdten, aufs höchst anzuziehen. Dess alles hab ich E. Gd. in Eyll furzupringen, vnnd mich denselben zu beuelchen nit vnnderlassen wellen, mit dienstlichen Pitten, dess zugleich die Herren von Khärndten zuuerstandigen. Dattum Tschernembl den drytten Tag May des 66-isten, gar frue.

Dienstwilliger

Hörwart Frh. zu Auersperg m. p.

Na hrbtu: Denen wolgeborenen, edl, gestrenngen vnd ernvesten Herrn Jobst von Gallnberg zum Gallenstain Ritter, Erz. Durchl. Ratt

vnnnd Lanndts Vervvesser zu Crain, vnnnd N. E. E. L. daselbst in Crain Verornetten, meinen genädigen Herren.

Cito. Cito. Cito.

Laybach, pay Tag vnd Nacht zefinden.

Izvornik na papiru, sa pritismutim pečatom, kojim je list zavlaven bio, u kranjskom muzeju Rudolphinum u Ljubljani.

XXXIII.

Bez označena mjesta, 10. svibnja 1566.

Javlja se vicekapetanu senjskomu Bašanu de Saki, da se turska armada sprema protiv Senja, Rijeke i ostaloga Primorja.

Kopija.

U vsem visoko počtovani kneže Bašane! Naprid ljubimo pozdravljenje, a potom neka zna V(aša) M(ilst), kako turska armada svakojako hoće da dojde unutra pod Senj i pod Riku i pod ine grade, koji su poli mora cesarove s(vetlosti), a gospoda benetačka ne bi hotili tomu, veće armaju sto i pedeset galija na veliku prešu, a po Dalmaciji šalju velike soldate. I bog vas veseli.

1566. pisan(o) na 10. maja.

Bog i sveti Ivan.

Knezu Bašanu, vicekapitanu senjskomu.

Edler vnnnd vester Herr Waschan! Demnach so wist, das die turkisch Armada gewiss auszzeucht vnnnd wirt vndter Zenng vnnnd auff S. Veytt an Pflaumb vnnnd mer Fleckhen, so bey dem Mör der Rom. Khay. Mtt. geherig. Die Herschafft von Venedig wöllens nitt lassen vnnnd armiern derhalben in grosse Eyll 150 Galeen vnd schikhen durch gantz Dalmatia vill Khriegsvolkh ausz. Demnach habt ir euch zurichten, vnd Gott erfrey euch. Geschriben den 10. Tag May in 1566 J.

Sandt Johannis.

Glagolska ova kopija čuva se na pol tabaka papira u zemaljskom kranjskom muzeju Rudolphinum u Ljubljani.

XXXIV.

U Bihacu, 15. lipnja 1566.

Kapitan Bihaca Matija Mori javlja hrv. banu i gospodi, da prijeti ozbiljna pogibao gradovima Ripču i Bihacu i moli pomoć.

Ja Mori Matijaš c(esarske) s(vetlosti) kapitan u Bihcu najpervo dajem na znanje gospodinu banu i vsjoj ostaloj gospodi hervackoj i

plemenitim ljudem, kako ovo sada imamo istine glasi od jednoga roba, ki je nigda prvo biv od naših u Turke uhićen i on sada od ovoga hlivanjskoga bega ispod Belaja iz vojske na Ripač uskoči i on povida, da sada Turci na istini očito pod Ripač gredu.

Oberh Ripča su jur veće od osamdeset ladji udilali, u čem se budu vozili i po vodi Ripču, kad ga budu terli, jagmu davali. A ovo je jur danas dvadeset dan, da je ov naš neprijatelj spravan na glavi Ripču i Bihcu, a od tolika vrmena da ne bi od vas jednoga kojnika ni pišca ni nijedne pomoći malo ni vele. Zato ako ča kad kanite učiniti, ne odvlačite tomu, kako ste pod Krupom, zač ako budete tomu toliko dugo odvlačili, očete i ovo poslati kako ste i Krupu. Ripač i Bihac to je vse jedno. Ako se tomu gradu komu ča primiri, vi znate, kako će tamo ostala zemlja pojt, a vi od toga činite, kako najbolje znate, ili sada ili veće nigdar. I da sam vam vsim preporučen kako mojoj gospodi.

Pisan(o) u Bihcu na dan svetoga Vida na 15. juna 1566.

An Herrn Waan vnnnd die vom Adl in Chrabathen.

Glagolski original na pol tabaka papira čuva se u zemaljskom kranjskom muzeju Rudolphinum u Ljubljani.

XXXV.

U Bihacu, 15. lipnja 1566.

Kapetan Bihaca Matija Mori javlja kapitanu senjskomu Herbartu Auerspergu, kako se Turci spremaju na Ripač.

Uzmožni i zveličeni meni vazda u vsem milostivi g(ospo)d(i)ne, g(ospo)d(i)ne!

Najpervo službe moje ponižno preporučenije V(ašoj) M(ilsti) kako g(ospo)d(i)nu, a sada, g(ospo)d(i)ne, V(aša) M(ilst) neka znate istine glase, kako učera skupivši vse ove ljudi c(esarske) s(vitlosti) soldate oko sebe, idoh na Ripač, i kako ondi dojdosmo, najdosmo s one strane Ripča za onom crkvom na straži nekoliko turskih kojnikov, i kako nas vidiše, on čas gori klancem pobigoše, a mi on čas gori na klanac za njimi potegnusmo. I mi ondi bismo vazdan do noći, načinjajući on most s one strane, ča su Turci bili došadči u noći raskinuli i vas on kraj do zvoja s nova dobro načinismo i još dosta lisa pripravismo vsemu o(s)talomu mostu. Onu crkvu s one strane, tu smo vsu na tla obalili i sravnjali ripački klanac s one iste strane. Ta su Turci lipo široko rasčistili i zakopali i sravnjali vsega od kraja do kraja, kuda budu mogli lipo doli s one strane pod Ripač pukše dovesti.

Iza toga pod samu noć mi se iz Ripča odmaknusmo, tako jedan rob, ki je nigda od naših parvo u Turke bil uhićen, z Belaja iz turske vojske na Ripač uskočil i povida očito, da sada na istini Turci gredu pod Ripač i da su jur gori više Ripča učinili udilati već od osamdest ladji, u čem te se vozit i po vodi Ripču, kad ga budu terli, u njih jagmu davati. A sada, g(ospo)d(i)ne, V(aša) M(ilst) čujete, da su to istini glasi V(ašoj) M(ilsti). Od toga činite, ča vam bude znat, ako vas vred ne bude, vi sami znate dobro, ča će biti. I da sam V(ašoj) M(ilsti) preporučēn i g(ospo)d(i)n bog V(ašu) M(ilst) u dobru zdravju i u gospostvu uderži.

Dan(o) u Bihću na 15. juna 1566.

V(aše) M(ilsti) ponižan sluga
Matijaš Mori.

An Herrn Horvartt Freiherr zw Aursperg.

Glagolski original na pol tabaka papira čuva se u zemaljskom kranjskom muzeju Rudolphinumu u Ljubljani.

XXXVI.

Bez označena mjesta, 21. rujna 1566.

Javlja se senjskomu vicekapetanu Bašanu de Saki, kako se opet turska vojska kupi kod Udvine i da se turska armada nalazi kod Valone.

Kopija.

Plemenitomu izbranomu, u vsem visoko počtovanomu knezu Bašanu kako g(ospo)d(i)nu priporučenje. A sada V(aša) M(ilst) da znate za glase, kako se vojska velika kupi pri Udvinu i pišadija vsa je izagnana i(z) Skradina. Ti su jur pošli i dojde novi beg imenom Prhat beg, Malkoč begov pačnog, tri tisuća vojske, ako se ča veće ne skupi, a to za uzrok, dojde jim odtuda glas, da se spravlja mnoga vojska i da nose veliku sprav od gvozdja, čim će se gradi kopati. Da znate, kako Alajbeg Sokolović, ra(nje)na ga bihu iznesli i tudje umri, Mustaf beg Sokolović ta bi u Budinu beglerbeg i dojdose listi iz Dubrovnika, da je opet armada turska varnula se simo pod Valonu, šezdeset jidar. I bog čuvaj V(ašu) M(ilst).

Pisan(o) setembra 21. 1566.

Bog i sveti Zaharija.

Glagolska kopija na pol tabaka papira čuva se u zemaljskom kranjskom muzeju Rudolphinumu u Ljubljani.

XXXVII.

Bez oznake mjesta (u Zrinju?), prvih dana siječnja 1578.

Tomas Dornberg, zapovjednik Zrinja i Steničnjaka, moli, da se on sa svojima junacima makne iz Zrinja ili da se posveti veća briga Zrinju.

Vzmosni i zvelicheni g(ospo)d(i)ne, nam zagdar miloštivi!

Ponizno zluzbe nase preporuchenie kako nasemu m(iloztivomu) g(ozpodinu), a potom toga neka znate, v(ase) g(ospodstvo), tako buduchi pokoini c(esarska) s(vitlost) poslala i odluchila komisari na (15)74. bilo za povienie harvaczke kraine i buduchi gospoda komisari dosli k Zrigniu gradu, iznesosmo zastave molechi z(e) y mi, da bi nas od one puztosi ozlobodili i nase se uzroki i nevolie na parvo poztavili, da ye naipervo grada orusilo se 30 lakath i sopeth se ga saki dan orusuje.

Jur gozpoda komisari onda jedva nas namolise, da smo ostali v onoi pustosi, a inako ne nego da su nam roka dali svetoga Andria dan, da che nam na nasu suplikaciju od c(esarske) s(vitlosti) odluchka stanovitnoga izhoditi volia da nas oslobodi gnih svitlosth volia da k nam prigledaju semi onimi potribschynami, cha ie potriba jednomu onakovu gradu, v kom nisu nigdar nistar pobolsanie ni prigledagnie uchinili, i sako jako isto tiskovali, kako more se v sih sopeth potlignih nasih suplikaciah partikolariter naiti, kako i v ovoi udarsi, ako se cha primiri, da uzrok nas ne bude. I sopeth vzse kopie od suplikaciah imam, ke chu saki chaz i uru, kad potriba bude pokazati se mochy. I onda uzrok polosismo, da zida je orusilo se 30 lakath, kako su gospoda komisari mogli ovde zgora razumiti. I sada v(aso) m(ilsti) na znanie daiem, mogli b(i) viditi i prēm na gnih ostaviamo, da oni, ki svidochi, kako Zrign je stal i kako ye spravan bil, jur vise uzrokov smo sagdar nahodili. Zopeth da dobre plache ni priagilo, kako bismo mogli i ovakov u dobru voliu darsati. Kako znate, da nismo jos po(d)punoma placheni od (15)75. godischa, a (15)76. ostaie i (15)77. po(d)punoma na dugu, jer prochinite, v(asa) m(ilst), jelli to malo dusno ni li. A tu suplikaciju, ku junachi me bili naprosili, da sam buduchy gospodar u Stenisgnaku i protestovali sakoiako, kako se i drugih suplikaciah morete obilno oli od (?) nasih siromahov razumiti, i molili kako gospodina, da bi imil c(esarsku) s(vetlost) uputiti i moliti, da bi nas od one pustosi oslobodil, a postavili u takovom mistu, kad bismo mogli gnih svitlosti i orsagu bolie pruditi i slusiti nego u ovoi pustosi. Na to nigdar nam ne bi nikakova stanovitnoga odgovora, doklem sada ni sih nas kacha za sarche ugrizla. Da to ostaviamo se na boga i na

vas gospode, da vidite, jesmo li pravi ali krivi, a v Zrigniu ie vise sada junakov poginulo nego v sih tih gradih, ki su letos od Turak ubiti.

Ne ino nego da smo bogu i v(aso) m(ilsti) priporučeni

Thomas Dornberg.

Original na cijelom arku papira čuva se u kranjskom zemaljskom muzeju Rudolphinumu u Ljubljani.

XXXVIII.

U Berkeševini, 3. siječnja 1578.

Kapetan zrinjski Toma Dornberg javlja grofu Krsti Auerspergu, zemaljskomu poglavici u Ljubljani, pad Zrinja grada u ruke Turcima.

Vzmogni m(ilstivi) g(ospodine)! Sluzba moia ponizno da ie priporuchena kako momu m(ilstivomu) g(ospodinu). More biti da ie v(ase) g(ospodstvo) razumil(o) za nasu nestrachu, ka ze ie primirila poginuti Zrigna grada i koliko poglavitih viteskih liudih poginuli u gnemu. Nai-pervo 2 voivode, 4 desetniki, jedan zastavnik i 26 junakov ostalih, za kih junakov moremo vise zalovati nego za onu pustos i razdartoga (grada) gradinu. A ia zam v(ase) g(ospodstvo) to dobro povidal, kada zam zuplikoval v(ase) g(ospodstvo) i gozpodi ferordintom, da jur neka znate, v(ase) g(ospodstvo), kako mi iedan moi dobar priatel poveda iz turzke zemlie, da Kapici baza oche poiti z mnogom pezadiom grada jagmiti, kada bude mina misecha, a liudi ne mogu podignuti u gradu, zach im ni nistar od v(ase) g(ospodstva) i g(ospode) ferordentov pozlano, a gozpodin Ivan ie zapovidal, da imam polovichu Zrignanov, ki zu oztali vani, Hraztovichu vrichi a pol u Giachno. Tako ziromahi junachi nimaiu jedan dan chia za isti u gradu, ako ze chia ne pozudi, ob chim bi mogli ze nabrazniti.

I to kruto ze boim po richi nikih liudi, da ako doidu Turchi jakostiom grada jagmiti ter ne bude ztranzkih junakov jachi v nutar nego su domachi gradiani, ki obitelja imaju u nutar, da che ti zami grada Turkom dati, jer vide, da ze zlo chini povsuda. Zato v(ase) g(ospodstvo) molim, da biste, v(ase) g(ospodstvo), govorili gozpodi ferordintom, da bi po teh junakov, ke tamo zalie, edan mizech pinez pozlati, kako bi mogal ja liudi zpraviti i u gradu poiti i one zene i dichu ze van iz grada izseliti, kako bi magnie ze zumnili, jer ako Gradach Turkom dopade, otide Hraztovicha po zlo. To zam selil v(ase) g(ospodstvo) na znanie dati, da ze budete znali chesa darzati. A Jakop, Pagadurov zluga, zna, koliko ide na jedan mizech na Zrigniu i na

gradu i na Zimon kastel i na sailiske aramie, ki zu onomadne v Gradach varzeni po richi gozpodina Ivana.

Ne ino, bog v(ase) g(ospodstvo) umnozi zdravo i veselo darzi!

Dan iz Berkesevine na 3. janiariuza mizecha na (15)78 leth.

V(asega) g(ospodstva) ponizan sluga
Thomas Dornberg m. p.

P. S.: Te junake za boga barzo zimo odpravite z pinezi, da se ka zkoda ne primiri gradu.

Ivana: Vzmognomu g(ozpo)dinu, g(ozpo)dinu Christoforu od Aursperga, c(esarske) s(vitlosti) i ercegove s(vitlosti) vitniku i krainzkoga orzaga lonferboltaru g(ozpo)dinu, g(ozpo)dinu meni zagda miloztivomu da ze da v ruke Lubiana.

Cito. — cito, — cito, — cito, — cito.

Original na cijelom arku papira čuva se u kranjskom zemaljskom muzeju Rudolphinumu u Ljubljani.

XXXIX.

U Berkeševini, 4. siječnja 1578.

Tomas Dornberg javlja poglavicama kranjskim pad grada Zrinja i koliko je poginulo junaka.

Vzmnozna i zvelichena gozpoda, meni zagdar miloztivna! Napred zluzbe moie umileno preporuchenie kako moiyo m(iloztivnoi) g(ozpodi), neka znate, v(ase) m(ilozti), kako po vise krath zam zuplikoval i daval na znanie za grada nevolnoga Zrigna, ki jezth povzuda zidom zlo zpravan i otvoren i razderth, ter dugoval i zuplikoval molechi i prosechi, da bi ze imil recheni grad razvrichi ili meni ga iz ruk vzeti, zach ni moguchye buduchi v turzkoi zemli, da bi ga obderzali i na to nigdar ne mogu niednoga pravoga odgovora ni odluchka imati. Jur zada vidivsi ja, da Turcni v harvachkom orzagu grade vzese i zaki dan vzimliu i pomislivsi ja, dosachi nepriatel jakoztiom za zeh stran navalivsi, da ne bi moguchie bilo, da bi naz tri krath toliko bilo, obraniti ni obdarzati ne bi ze mogli v ovakovom gradu listo jednim malo vridnim plotom ogragien i moi zoldati po vise krath zu hotili izaiti iz one puztine, ali ja ze dobrom voliom i obechaniem jedva udarzal za uzrok ta, da im ni plache od davna ni pomochi nikakve. Jur vidivsi ja gnih teskochu i nevoliu, ni moglo mi ze inako nego do vaz gozpode ferordintov doiti i naztoiati za proviegnie rechenoga grada onako, kako bi ze mogal nepriatelev obraniti i obderzati i pri vaz gozpodi dugoval i zuplikoval, da bi ze imalo onoliko plache dati na on grad, koliko ze je i

na druge grade dallo. Toga nizam mogal nizar pri v(asih) m(ilohti) opraviti ni izproziti, na to da moie voivode ze mogose zopeth natrak varnuti a druzini nistar ne donezose, a druzini ze kruto mizal i zarche ubi chuiuchi, da nizmo pri v(asih) m(ilohtih) nistar opravili, a i zam ze moiom druzinom bil obechal, da ne chiu prez plache i dobra opravka k gnim doiti nego onako, kako bi mi vezelli dočekali. I za tu takovu potribzchinu i po vise krath v(asim) m(ilohtim) i oztaloi gozpodi na znanie dali i pizali, da se ima ona puztos razvaliti ili dobra provigenia uchiniti, ako pak ne, ako ze cha primiri, da meni i moim zoldatom niednoga uzroka ne bude i kako ze u zuplikaci(ja)h moih udarzi, ke zan po vise krath naipervo erchegovi s(vitlosti) gozpodinu generalu i v(asim) m(ilohtim), kako morete viditi v tih zuplikaciah, ke v(asim) m(ilohtim) zalieem polak toga moga lizta, v kih chete viditi moiu iztinu i po(d)punoma izprichanie, zlamenovani A., B., C., D., da zam vazdar naztoial i proteztoval, kako more ze viditi ochitno. Megiu tim ja van izasachi, nesricha hti, da Turchi doidose 370 pisiche i navalise na ze ztrane, a na oni gnili ploti i gradã vzese. I ondi poginuse 2 voivodi, 4 dezctniki, jedan zastavnik i 25 drugih poglavitih junakov, a toga zam ze zaku uru i chaz nadial. Zada gozpoda milohtivna morete prochiniti, ako ie kakov uzrok moi volia kakova krivicha, ja zam, bog zna, virno i zercheno naztoial i dugoval, kako ze mnogom gozpodom, a naipervo v(asim) m(ilohtim) zvidochim onako, kako ze jedan na pokraini more naiti, chinil ono, cha zam mogal uchiniti i prigledati. Ako ie pak pravo, da oni ziromazi u onom nevolnom gradu dozta zla pretarpivši i ze zvoie ubostvo ztrosivsi i gnih ztane do iedne ali ie opuztisvsi zaslužili pravo i virno c(ezarovoi) s(vitlosti) i viri karstianzkoi i dozta karvi prolitia uchinili, da bi jos gnih zlužbe, ku zu velikom zaslužili posteniem, takoierv glavami krivi bili i zapalli. V(ase) m(ilohti) u tom ochete znati prochiniti, ako ie boli puth tomu ni li, a nesriche ze nigdore ze zarche ne more, da ze ne che u onakovih krainah to prigodati, sto ze ie tomu gradu, a i iachim i bolim prigodalo, a pochinite, v(ase) m(ilohti), da ie zlo zpravan, malo vridan, razdarth, lizto ednim malo vridnim plotom ogragien, a u drugih mizti(h) ze prigagia, da Turchi vele tvargi i jachi gradovi vzimliu nego ona razdartina i uzeli (?) Nepriatelja obraniti ze ne more u onaki puztosi, kako znaiu, ki zu vidili onu puztos, kada gozpoda komizari krainu obaidose.

Morete, (vase) m(ilohti), prochiniti, da je vise ljudi poginulo u Zrigniu zada nego poginulo u zih tih gradih zdola imenovani(h): u Buzinu, u Chazinu, u Oztrozchu, u Boinoi, u Pozvizdu, u Krachichah i vise, ke znate, v(ase) m(ilohti).

To zam hotil v(asim) m(ilohtim) na znanie dati, da znate v(ase) m(ilohti), kako ie takovo dugovanie i da zam v(ašim) m(ilohtim) vzim priporuchen kako moiioi m(ilohtivoi) g(ozpodi) i da zte zdravi.

Dan iz Berkesevine na 4. januariusa na (15)78.

V(asih) m(ilohti) ponizan i vikovichni zluga

Thomas Dornberg m. p.

Izvana: Generosis ac magnificis d(omi)nis, d(omi)nis pl(eno) t(i)tulo) prefectis regni Carnioli et dominis mihi semper observandissimis ex(h)ibeatur ad proprias manus, Labaci.

Cito, cito, cito, cito.

Original na cijelom arku čuva se u kranjskom zemaljskom muzeju Rudolphinumu u Ljubljani.

XL.

U Bihacu, 22. ožujka 1578.

Ivan Sterbac opisuje kapitanu generalu Ivanu Auerspergu jadno stanje u Bihacu.

Vzmozni i zuelliceni g(ospo)d(i)ne moj meni vazda millostiu!

Sluzbe moie ponizeno spreporucenie kako g(ospo)d(i)nu momu m(i)lostivnomu). Potom necha zna vase gospostuo chacho tto i drugoc v(a)soj) m(ilohti) pisem za moi putt chacho doidoh oudi v Bihac. I ono minu nas misec marac i ullizosmo v drugi misec aprel. V(ase) m(ilohti) zapouidi ne htiiuci prez v(ase) (milosti) dopuscenja van izaitti, bog zna, da se nimaiu oni ubozi ljjudi cim derzatti nego ouo namollih g(ospo)d(i)na chapittana, da nam da profunnta na use lludi quaratt 62 do ttih dob, doch lli vase gospostuo odlucak nam poslette i pinezi. Ako li v(asa) m(iloht) ne poslette odlucach i pineze do pettcha, a dalle ostatti ne mogu i nimam ob cem. Zatto tto sam otttil vasemu gospostu(u) i drugoc pisatti, da biste mi na pottle chachou vzroch ne dalli. Ino uase m(ilohti) ne znam ca pisatti nego vase gospostuo mollim chacho moga m(ilohtiuoga) g(ospo)d(i)na, oui scherb iznamitte mi od moie vboge gllave, zac ne mogu oui scherb ob malloi sluzbi na suoioi glaui derzatti.

Ovo v(ase) m(ilohti) millostiuu odlu(c)cka cecham chacho od moga m(ilohtiuoga) g(ospo)d(i)na i g(ospo)d(i)n bog v(asu) m(iloht) veselli.

Pisan v Bihcu v cuitnu subottu 1578.

Ponisen s(vitloga) v(asega) gospostua

Ivan Sterbac.

Izvana: Vzmoznomu i zuellicenomu g(ospo)d(i)nu, g(ospo)d(i)nu Ivanu Auspergaru k(ralevske) c(esarske) s(vitlosti) chapittanu generallu chraine herua(c)che i primorsche, g(ospo)d(i)nu vazda meni m(ilohtiuomu).

Cito, — cito, — cito, — cito, — cito.

Glagolskim pismom: Kadi se njih m(ilst) najde.

Original na cijelom arku latinskim slovima napisan čuva se u zemaljskom muzeju Rudolphinumu.

XLl.

U Pokuplju, mjeseca ožujka (1578?).

Petar Vukićević javlja grofu Tržačkomu o pobjedu kod sela Vodičeva medju Kostajnicom i Novim gradom.

Uzmožni i zveličeni g(ospo)d(i)ne, g(ospo)d(i)ne meni milostivi!

Službe moje priporučenje. Ovo V(ašoj) M(ilsti) ne morem dobrih glasov pisati, nego biše knes Petar Farkašić Klekovićem niki put spravil. Tako njih gledajući sa njimi se odpravil, ter bihi pošal na Srinj i odavle odpraviše pišce na niko selo Vodičevo, ko je med Kostanlicum i med Novim gradom. I biše nam se Kapa obećal, da će pojti ž njimi priko vode, ter se vno go junakov potegnulo, njega gledajući, a on ni pošal nego je pri mihih ostal, na kih su se vosili. I bilo se je preveslo veće od pol tretje sto junakov. Tako prišli k selu mnogo pervo sore, a straša je obličila, ter povida selu. Tako i pripravili su se sami seljani, kada su došli k selu, tako i viknuli na nje, tako su se pomišali š njimi. Ondi neboga Tepca Mikulu ubiše i Juru Katušića. Tako se je vsem serce ubilo, ter su pobigli, i on, ki je k vodi pobigal, nisu ga smili prevesti, nego ki je umil pluti, a ništo ih je i utopilo, a V(ašoj) M(ilsti) ne umim povidati, koliko ih je poginulo, a to mogu reći, da ih je već od sto poginulo se dobrih junakov i slušecih ljudi. Povidaše nam, da je šiv Kleković uhićen, a nas je bilo s Varkašićem dvi sto konji i bili smo na 'vu stranu kostanjčkom ili Novljakom busić učinili, ter im siromahom ništar ne mogosmo pomoći nego V(ašoj) M(ilsti) bog sdravih derši.

Dan(o) na Pokupju v petak po Gergurevi.

V(aše) M(ilsti) sluga Petar V(u)kićević.

Stari izvorni pripis: Copi wassmassen der Petter Wukhischowicz Herrn Graffen von Terschatz geschriben, welicher gestallt der Khnass Farkhaschitz auch Wide Khlekhowitzsch vnd andere die vnserigen jetzo auf ainer Raisz von Feinden etwas grossen Schaden empfangen.

Glagolski stari prepis na pol tabaka papira čuva se u zemaljskom kranjskom muzeju Rudolphinumu u Ljubljani. Pisac nije bio vješt hrvatskomu pismu, upotrebljava sično s mjesto z i nepčano š mjesto ž. Osim toga piše više puta v mjesto u. Ove posljeduje zamjene nijesam proveo u svom prijepisu, jer bi odviše smetale čitača.

XLII.

U Senju, 4. veljače 1584.

Bašan de Saki i Juraj Mikulanić javljaju po cijelom Vinodolu i dalje, da kreće turska vojska na Kočevje i Pivku.

Plemeniti i zibrani i va vsem visoko poč(tovani) kapitani po Vinodolu!

Neka da znate, kako ovo ovi čas pride iz puta vojvoda Juraj Daničić i sa svojom družinom, ki skrativši put svoj moral se je ovamo doma nadzada vernuti. Uzrok jest, da rečeni vojvoda stajal se je i s dvojimi vernimi i pravimi prijatelji, ki mu jesu povidali, da istinim načinom mnoga zastupna vojska turska piša i konjička očito van gre. Konjici gredu na Hočevje, a pišci na Pivku, tere ti jedni i drugi imaju se na Pivki stati i spraviti. Pred tom vojskom jesu ovi: Ali beg, brat Perhat pašin, a drugo hlivanjski beg, a tretio Koraćević, lički beg, a četerto Čehaja hercegovskog baše. Ti vsi sa svojimi silami sada van gredu, kako se zgora uderži, i jur vsi v Liku prišli ješu spravnj putovati.

Ote takove glase jesmo vam otilli dati na znanje, da se budete znali guvernati i čuvati, a to z dobrimi stražami i v gorah i u gradih, i susedom svojim to dati na znanje, da vam se ka škoda i sramota ne učini, od ke nas sada i vazda vsemogući g(ospo)d(i)n bog očuvaj, amen.

Pisan(o) u Senju miseca febrara dan 4. 1584.

Mjesto suhich pečata (2.)

Bašan de Saki.
Juraj Mikulanić.

Izvana: Ovi turski glasi da se nesu od grada do grada po vsem Vinodolu do Grobnika, Tersata, Rike, Kastva, Klane, Gotnika, Krasa, Pivke i dalje dan ter noć. — Berzo, — berzo, — berzo, — berzo, — berzo, — berzo i kam berže.

Glagolski original na cijelom tabaku papira čuva se u zemaljskom kranjskom muzeju Rudolphinumu u Ljubljani.

XLIII.

U Senju, 14. srpnja 1589.

Kapitan senjski Furio Molza javlja po cijelom Vinodolu, da se Turci spremaju iz Like u Vinodol.

Plemeniti izibrani i u vsem visoko počtovani nam verni knez Radić!

Neka da znate, kako ovu uru dojdose nam istini glasi, da su Turci na kupu u Lici i da hote svakojački put učiniti u Vinodol. Zato

vam zapovidamo, da nimate nikogar iz grada razpušćevati nego svi skupa pripravni biti, odlučivši dobre straže, da vam se koja škoda i sramota ne učini. Kako jesmo ufani u vas, da ne ćete uzmankati po trag vernosti, dužnost svoju obveršiti z dobrim redom dan i noć u svih stvarah. I ta list proštavši, da ga imate odpraviti udilje po vsemu Vinodolu od grada do grada, da se i oni budu umili čuvati, zašto nam na istinu prijatelji pišu, da ne te drugamo nego u Vinodol. Ne drugo, da ste zdravi.

D(a)n(o) v Senju na prešu na 14. luja o devetih urah 1589.

(Mjesto suhoga pečata.)

Furio Molza, cap(etan)o di Segnia. (latinicom potpis.)

Izvana: Ta list da se ima pridati najprij(e) knezu Radiću Petroviću, herc(egove) s(vetlos)ti porkulabu ledeničkomu, paki da se odanle ima dalje nositi prez štantanja po svemu Vinodolu od grada do grada. Berzo, — berzo, — berzo, — berzo.

Bilješka izvana: Poč(tovani) župane! To očete, razumivši, ča pišu iz Senja za vojsku, zato razumivši ta list, pošaljite ga nadalje i dobre straže činite tr na ove pukše činite jako poslušati pomnjivo. Kada četire čujete, stanovito verujte, da su Turci u grobničkom polju. I da ste zdravi.

Dan(o) u Grobniku 15. juleja 1589.

Juraj djak Kalafatić.

Glagolski original na cijelom arku čuva se u zemaljskom kranjskom muzeju Rudolphinumu u Ljubljani.

XLIV.

U Senju, 23. rujna 1592.

Kapetan senjski (Juraj Lenković?) javlja, što je od potajnih straža čuo o kretanjama turske vojske i o pogiblima, koje prijete od strane Turaka.

1592. na 23. 7^{bra} myzecza.

Gózpodyn bog y zueti Juray, nassa pothayna ztrasa pryde na 4 ure nochi y pouida glaze yztinne, da vze stoyi za orusyie budy 4, tri, dua yli jedan v kuchy, da vze k bassy pothese na Nouigrad na Uny med Koztanyczom y med Krupom. Ako ne pryspye k Novomu da k Zrinyu pothese, a mymo Zrynya da ne gre, zasto ga basa ne chye chekathy nego chye udylye v nassu zemlyu, nyky gouore h Karlouczu, a nyky da chye v gorynyu zemlyu herczegouu voyzku yzkati y s nym

boya bythi. Thakaysse gouory, da v Byhchju ni Udvyny ny u drugyh nyh gradyh ny ny chlouyka oztalo, sto ye za orusyie, tho ye vze v' voyzku posslo. A sto ye bychkoga zansaka vojzke, tho ye na 17. ouoga mysecza pry Byhchyu nochylo, a na 18. v Krapussy, a odonle yezu naperuo prossli, kako ze od zgora uzdrši (?). Thako ze Thurczu pominau, ako bassa boy dobude gory, da hochye na Karlouacz, a od Karloucza v nasse kraye v Primorye. I tho ye glaz v thurzky zemly, da ye 13 begou s nym y da ye velyka voyzka, aly lumbarad zobom ne voze, i reche, da ye glaz v thurzky zemly, da ye pry Karlouczu nyssto malo voyzke, a da ze thamo gory herczegoua voyzka kupy. Drugyh glazou za zada ne pouyda i ne zna.

G(ozpo)d(i)nu generalu.

Capitan zensky.

Izvana: Glazy od pothayne zthrase.

Original na pol arka papira čuva se u zemaljskom kranjskom muzeju Rudolphinumu u Ljubljani.

XLV.

U Kerestincu, 17. travnja 1593.

Petar Erdödi javlja generalu hrvatskih i primorskih krajeva, Gjuri Lenkoviću, da je turski paša krenuo iz Banje Luke protiv Novoga grada.

Vzmosny y zuelycheny g(ozpo)d(i)ne, g(ozpo)d(i)ne, brate nam uffany y obdersany!

Nayperuo poklon y pozdraulyenye y zlusbe nasse preporuchenye. Vassoy m(ilozt) moramo dathy na znanye, kako nam danaz dopelyasse zusny od voyvode jednoga konya, y pozlal nam ye jedan sathor, y s nymy zu yzassly dua nassa kerstchyanyka po imenu Maurouich, zluga Thadyolouycheu. I ony nam povydasse do izthyne. da ye bassa za vzim zkupan y da ze ye peruo ganul yz Banye Luke nego ony i da chye ob oue dny doythi ovdí k ouomu Nouomu gradu. Zatho mi chuussy tha glaz, thako zmo nasse zlude obuztauili od onoga putha, za koga zte nam, v(assa) m(ilozt) pyzaly. Tho zmo v(assoj) m(ilozt) hotily na znanye dathi. Y z tim g(ozpo)d(i)n bog v(assu) m(ilozt) zdrauo drsi.

Dan v Kerezthinczu, 17. apryla 1593.

Petrus Erdedi, m. pr.
comes.

G(ozpo)d(i)nu generalu heruaczkyh y prymorzkyh pokrayn.

Original latinicom napisan na pol arka papira čuva se danas u Cvetkoviću.

XLVI.

U Senju, 6. lipnja 1599.

Kamil Barko javlja po Vinodolu, da se je pojavila četa od 70 martolozâ, koja prijeli Vinodolu.

Plemenitim i počtovanim i vsake časti dostojnim porkulabom vinodolskim pozdravljenje i svako dobro! A sada neka znate, kako ovo sada dojde iz Otočca vojvoda Tomica Cetinjanin, ki povida, da su Otočani trag našli jednoj četi, ka je išla na Glubodol i tamo k vam, u koj četi je sedamdeset martulosov i on harambaša je pred njim, ki je Lanovića ubil. Tako nisam hotil umankati nego sam vam hotil oznaniti, da biste se znali čuvati i guvernati, da vam se ka škoda i sramota ne učini.

Večeras prosim, knez Ivan da mi imate na znanje dati, jesu li Latini u Vinodolu danas kakovu škodu učinili ali nisu. Ne drugo, da ste zdravi.

Dan(o) u Senju na 6. juna 1599.

I kušajte se spraviti za timi martolozî, jeda bi vas bog pomogal, zač na istinu jesu bili u Lokve.

(Mjesto suhoga pečata.)

Kamil Barko.

Izvana: Plemenitomu i počtovanomu knezu Jivanu Mikulaniću, porkulabu ledeničkomu. I ta list da ide po Vinodolu od grada do grada. Brzo, — brzo, — brzo, — brzo.

Glagolski original na cijelom tabaku papira čuva se u zemaljskom kranjskom muzeju Rudolphinumu u Ljubljani.

XLVII.

U Otočcu, 9. lipnja 1601.

Gašpar Stipanović javlja vicekapetanu senjskomu, da su Jurišu i Radonju Turci uhvatili i po svoj prilici ubili, nadalje javlja, da se spremaju protiv Otočca lički, livanjski i hercegovački beg i moli hrane i pomoć.

Plemeniti i uisocho postouany g(ospo)d(i)ne i priatelû dr(a)gi!

Pochlon i drago pozdrauglienye v(asoj) m(ilsti), a sada neka znate, v(asa) m(ilsti), kako nisam otil v(asoj) m(ilsti) umankati nego nase tuzne i neuolne glase oznaniti, kako ono doydose Jurisina družina, ali Jurisu i Radognu da traga ostauise, ne znamo, gesu li ge ziue uhitili ali su ih pobili. Za suogu nesrichiu ye bil poslan od chneza Vida Chlekouichia, da s Omsicom gouori. I stal ye pri Omsici tri dni,

pach ye isal na Chuch u busigu, a Turci su bili priga u busigi na Chuku. Tacho su u gutro na gne dosli i uas dan gih tirali. Choliko seromah Jurisa ni mogal daglie, tako su ga ondi uhitili, a ne znayu, jesu li ga potle ubili ali nisu. Pach zatim malo osta Radogna od družine, ne znayu mu za smert ni za ziuot, nego da ga ni.

Vechie neka znate, v(asa) m(ilsti), ca priateli gouore, da ye bil licki beg sprauil dui tisuchie u vische, da nas mame, pach mu se nicto smisli, tacho posla dua causa begu h livanschomu i begu hercegouschomu, da mu na pomoch pridu, da ochie nas yagmom uazeti, a on ye opeta isal u Hervate doli tere ge rechal, da se do deset dan sprauini derze, da pod nas doidu. Tako molim v(asu) m(ilst), oznanite g(ospo)d(i)nu chomesaru i g(ospo)d(i)nu jeneralu, da bi nas tacho u nemar ne ostavili nego da ch nam prigledayu, acho im ye oua chraina draga. V(asu) m(ilst) molim, cinite nam funtiga gori dati, zac ga nimamo, izignase nas pasyom palicom iz Segna. Nisu junaci nego po chuartu chruha gori iznesli, to su u ouih 15 dan mogli izisti, gur su tri ali cetiri dni, da nimayu junaci chruha. Molim v(asu) m(ilst), ako ie muche u Segnu, ne ostauite me malo s muchom, nimam samo cetert nego star psenice. To se na pol meglie. Ja bih odauglie postu poslal g(ospo)d(i)nu jeneralu, ali nimam cim poste platiti, ni se more kadî posuditi. Chruha nam daite i pomoch, ako ochiete daje Otocac imati.

Ne ino. Milost g(ospo)d(i)na boga budi s uami!

Dan u Otoscû na 9. juna 1601.

V(ase) m(ilsti) vszem kako otac

Gaspar Stipanouich.

P. S. Platite v(asa) m(ilst) tu postu i posalite te junake gori, ki su doli.

Izvana: Plemenitomu i uisocho postouanomû i suake postene i gospocke casti i huale dostoinomu g(ospo)d(i)nu Hans Girgu od Ahilb(e)rgaru,¹⁾ dostoinomu vicekapitanu senschomu g(ospo)d(i)nu i kako sinu bau u Segn.

Original latinicom napisan na cijelom arku papira čuva se u zemaljskom kranjskom muzeju Rudolphinumu.

Priopćio Dr. Bojničić.

¹⁾ Hans Georg Aichelburg.